

Viestikapula

Kainuun Reserviupseeripiirin ja Kainuun Reserviläispiirin tiedotuslehti

2021

Viestikapula 60 vuotta

Kainuun Reserviläispiiri 60 vuotta

Viestikapula 2021

Kainuun Reservipiirien yhteinen tiedotuslehti. Perustettu vuonna 1960.

Lehti välittää tietoa yhdistysten menneestä ja tulevasta toiminnasta sekä maanpuolustukseen liittyvistä aiheista.

Julkaisija:

Kainuun Reserviupseeripiiri
Kainuun Reserviläispiiri

Päätoimittaja: Ossi Laine
Jänönpolku 4 88300 Paltamo

Taitto: Ossi Laine

Aineiston toimitus: oj.laine@gmail.com

Lehteen tulevaa aineistoa voi toimittaa jatkuvasti edellä olevaan sähköpostiosoitteeseen sähköpostiviestin rungossa tai liitetiedostona teksti-, word-, tai pdf-dokumenttina.

Toimitus pidättää oikeuden tarvittaessa lyhentää ja muokata tekstejä.

Kannen kuva: Ristijärven Reserviläiset 10.4.2005

Reserviläisliitto 50 v. juhlavuoden seppeleenlaskuun lähdössä vasemmalta sotaveteraani Toivo Tolonen, silloinen yhdistyksen puheenjohtaja Mauno Heikkinen ja Arto Tolonen.

Sisällysluettelo

- 2 Sisällysluettelo
- 3 Pääkirjoitus, Ossi Laine
- 4 Kainuun Reserviupseeripiirin palsta, Jussi Pulkkinen
- 5 Toiminnanjohtajan palsta, Terho Pelli
- 6 Kainuun Prikaatin komentaja Manu Tuominen
- 7 Kainuun Rajavartioston komentaja Mika Rytönen
- 8 Eduskunnan terveiset, Tuomas Kettunen
- 9 Reserviläisliiton toiminnanjohtaja, Minna Nenonen
- 10 Kainuun Reserviläispiiri 60 v., Ossi Laine
- 12 Kainuun Opisto neljän sodan pyörteissä, Hannu Romppainen
- 16 Muisteluksia Reserviupseerikoulun ykköskurssin ajoilta Väinö Wehanen
- 18 Vuolijoen Reserviläisten toimintaa, Heikki Tuura
- 19 Kuhmolaiset ja Kuhmossa vaikuttaneet Marskin ritarit Matti Halonen
- 21 Kuusi vuosikymmentä reserviläistoimintaa, Ossi Laine
- 23 Aliupseereista reserviläisiksi, Ossi Laine
- 25 Perinteitä kunnioittaen, Ossi Laine
- 27 Jalkaväkirykmentti 31:n kolmannen pataljoonan sotatie hyökkäysvaiheessa, Ari Komulainen
- 32 SRA, Sovellettua reserviläisammuntaa Kainuussa Jyrki Pesonen
- 34 Arvokas valokuvakokoelma Rukajärven suunnalta Rukajärven suunnan historiayhdistykselle sotahistorialliseen käyttöön, Ari Komulainen
- 35 MPK kouluttaa
- 36 Piirilehtityötä 60 vuotta Kainuussa, Ossi Laine
- 38 Kainuun Reservipiirien yhteystiedot
- 40 Takakansi: Kainuun Reserviläispiiri 60 v., Paltamon Reserviläisten kunniavartio sankarihaudalla talvisodan päättämispäivänä 13.3.2020

Uudelle vuosikymmenelle

Ossi Laine
Puheenjohtaja
Kainuun Reserviläispiiri

Toimintaa 60 vuotta isänmaan hyväksi

Pian päättyvä vuosi on ollut tapahtumien valossa vieläkin epävakaata ja ennustamatonta. Kainuun Reserviläispiiri pääsee vihdoinkin juhlimaan nyt jo yli 60-vuotista taivaltaan Itsenäisyyspäivän aattona. Se on kunnioitettava ikä mille tahansa järjestölle. Historia on ollut monivaiheinen ja muutoksien täyttämä niin yhteiskunnassa kuin järjestötoiminnassa. Kun toimintaa käynnisteltiin, elettiin vielä kylmän sodan aikaa ja vapaaehtoiselle maanpuolustukselle oli asetettu tietyt rajoitteet. Vasta 1990-luvulla tapahtunut Neuvostoliiton hajoaminen poisti nämä rajoitteet yhdistystoiminnasta.

Näihin yhteiskunnallisiin tilanteisiin oli sopeuduttava. Toiminnan pääpaino oli pitkään aatteellisessa maanpuolustustyössä. Ensimmäisten vuosikymmenien aikana oli erilaisia maanpuolustusaiheisia esitelmätilaisuuksia, pelastuspalvelutoiminta käynnistettiin jokaisessa Kainuun kunnassa, pidettiin elokuva- ja saunailtoja, suunnistus- ja harrastettiin liikuntaa, oli kilpailuja ja järjestettiin itsenäisyyspäivän juhlia. Kunniavartiot sankarihautoilla olivat ohjelmassa mukana alusta saakka. Varainhankintaa tehtiin arpajaisien ja iltamien muodossa.

Maamme puolustuksen perusta on aina ollut maanpuolustustahto. Tämän tahdon varaan rakennetaan asevelvollisuusarmeija, johon lisättyinä taito ja oikeat välineet tuovat uskottavaa puolustuskykyä. Uskottava puolustuskyky ehkäisee ennalta sotilaallisen voiman käyttöä kansakuntaa vastaa. Maanpuolustahdon vaalimisessa on ollut ja tulee olemaan tehtävää reserviläisjärjestöillä.

Meillä tämän hetken reserviläisillä on syytä muistaa kunnioituksella heitä, jotka panivat järjestäytyneen reserviläistoiminnan alulle täällä Kainuun yhdistyksissä ja piirissä. He antoivat omaa aikaansa jopa vuosikymmeniä toimien monenlaisissa tehtävissä jättäen hyvän perinnön meille nykyisille toimijoille.

Toivokaamme pitkää ikää Kainuun Reserviläispiirille ja sen yhdistyksille sekä piirien yhteiselle tiedotuslehdelle Viestikapulalle.

Veteraanityö

Veteraanityö on muuttumassa vähitellen kokonaan perinetyöksi. Veteraanien määrä vähenee ja jäljellä olevien keski-ikä on korkea. Sotaveteraanijärjestykset tullaan lopettamaan ja niiden toiminta siirtyy paikallisille perinnetoimikunnille. Näille toimikunnille jää perinteiden vaalimisen lisäksi jäljellä olevien veteraanien, puolisoitten ja leskien tukeminen. Reserviläiset ovat luonnollisia perinetyön jatkajia näissä toimikunnissa. Näin voimme kunnioittaa veteraanien muistoa.

Näinä aikoina ilmestyi 61 vuotta sitten myös ensimmäinen piirien yhteinen tiedotuslehti, jonka nimeksi oli äänestyksen jälkeen tullut ”Viestikapula”. Yhä edelleen, vuosikymmenien jälkeen tiedotuslehdessä on samoja aiheita esillä, kuin alkuaikoina.

Myös maakunnallinen maanpuolustusjuhla aloitettiin nykyisessä muodossa Sotkamossa samana vuonna 16.10. Juhlaan oli saapunut pari sataa vierasta ympäri Kainuuta. Kansakoulujentarkastaja Toivo Mäkinen puhui juhlapuheessaan sanoja jotka edelleen tuntuvat ajankohtaisilta.

” Olemme herkäät moittimaan nuorisoamme aatteettomaksi, mutta olemmeko puolestamme tehneet parhaamme, että jokainen nuori tuntisi itsensä tarpeelliseksi ja hyödylliseksi suomalaisiksi. Vasta tältä tarpeellisuuden ja hyödyllisyyden tunteen pohjalta kypsyy isänmaanrakkauten tunne, joka pitäisi jälleen saada yleissuomalaiseksi tunteeksi”.

Kiitos Kainuun yhdistyksiin ja kerhoihin arvokkaasta työstä vapaaehtoisessa maanpuolustuksessa kuluneen vuoden aikana, vaikka normaaliin toimintaan ei vielä päästy. Onnittelut myös itsenäisyyspäivänä ylennettävälle ja paljuttaville!

Hyvää Joulun odotusta ja Onnellista uutta vuotta 2022!

Kainuun Reserviupseeripiirin palsta

Jussi Pulkkinen
Kainuun Reserviupseeripiiri, puheenjohtaja

”Vaikka liitto, piirit ja yhdistykset mahdollistavatkin kenttäkelpoisuustavoitteiden toteuttamista järjestämällä tapahtumia, on fyysisen kunnon ja sotilastaitojen ylläpitäminen meidän jokaisen omalla vastuulla. Oman kunnon ylläpitäminen on pitkäjänteistä työtä, jota pitäisi jaksaa tehdä myös arjen kiireiden keskellä.”

TAVOITTEELLISTA TOIMINTAA

Eteenpäin pyrkivään toimintaan kuuluu tavoitteiden asettaminen. Näin on myös maanpuolustusjärjestöjen kohdalla. Reserviupseeriliitto, -piiri ja paikalliset jäsenyhdistykset ovat vuoden lopun lähestyessä laatineet taas omia toimintasuunnitelmiaan ja kirjanneet sinne tavoitteitaan tulevalle vuodelle. Kainuun Reserviupseeripiiri on asettanut tavoitteekseen jäsenistön kenttäkelpoisuuden ylläpidon. Tavoitetta kohti piiri etenee järjestämällä yhdessä Kainuun Reserviläispiirin kanssa Kainuun alueella monipuolista sotilastaitoja kehittävää kilpailutoimintaa ja kannustamalla jäsenyhdistyksiä osallistumaan niihin.

Ammunta on sotilaan perustaito. Osaamistaan ammunassa voi kehittää ja mitata ilma-asekilpailussa ja ruutiasekilpailuissa, jotka ovat perinteisiä rata-ammuntoja, sekä SRA –ammunnassa, joka on Kainuussa uusi reserviläisurheilulaji. SRA eli sovellettu reserviläisammunta on kilpailulaji, joka on tarkoitettu sotilaiden tilanteenmukaisen ampumataidon kehittämiseen. Siinä kilpailija etenee ennalta valmisteltua rataa pitkin ja suorittaa ohjeen mukaan ampumatehtäviä radan varrella oleviin maaleihin. Kilpailusuorituksessa arvioidaan sekä osumien määrä että suoritukseen käytetty aika.

On erittäin myönteistä ja ilahduttavaa, että aktiiviset toimijat ovat aloittaneet harrastuksen joka sopii hyvin kenttäkelpoisuuden ylläpitoon ja kehittämiseen sekä tuoneet sen myös kainuulaiseksi reserviläistoiminnaksi.

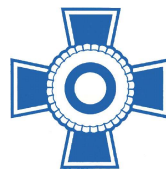
Fyysisen kunnon ylläpitoon piirien kilpailukalenterista löytyy suunnistusta, ampumahiihtoa ja –juoksua, sekä maastokilpailu. Korona-ajan vaikutusta on se, että moni massatapahtuma on muuttanut muotoaan enemmän yksin tai pienessä ryhmässä toteutettavaksi. Näin on tapahtunut esimerkiksi monen marssitapahtuman kohdalla. Tällainen on ensi vuonna toukokuun lopulla järjestettävä Reserviläisurheiluliiton RESUL Four Day March (Neljän päivän marssi). Siihen voi osallistua 1-4 päivänä, lyhimmillään kävelemällä tai juoksemalla päivän aikana 10 kilometrin matkan. Tapahtumaan voi osallistua yksin, perheen kanssa tai vaikka keräämällä ryhmän omasta yhdistyksestä. Olet mukana yhteisessä tapahtumassa kun tallennat suoritukseksi ja lataat sen RESUL -sivuilla järjestelmään.

Vaikka liitto, piirit ja yhdistykset mahdollistavatkin kenttäkelpoisuustavoitteiden toteuttamista järjestämällä tapahtumia, on fyysisen kunnon ja sotilastaitojen ylläpitäminen meidän jokaisen omalla vastuulla. Oman kunnon ylläpitäminen on pitkäjänteistä työtä, jota pitäisi jaksaa tehdä myös arjen kiireiden keskellä. Mutta se on myös ratkaisu joka palkitsee monella tavalla, niin henkilökohtaisesti paremman jaksamisen ja voinnin muodossa, kuin myös yhteisesti, kun paremmalla kenttäkelpoisuudella tuemme osaltamme yhteistä turvallisuutta.

Kainuun Reserviläispiiri on toiminut aktiivisesti 60 vuotta maanpuolustuksen hyväksi. Onnittelut Kainuun Reserviupseeripiiriin ja omasta puolestani.

Piiritoimistolta tähystettynä

”Kuntotestien sijaan päätimme ottaa molempien piirien toimintasuunnitelmiin osallistumisen Four Day March – tapahtumaan 26.-29.5.2022”.

Piirien syyskokoukset saimme pidettyä normaalissa järjestyksessä ja teimme toiminta- ja taloussuunnitelmat vuodelle 2022. Koko vuoden toimintaa on varjostanut korona-pandemia. Kevätkokoukset pidettiin hybridikokouksina; osa osallistui paikanpäällä ja osa etäyhteydellä.

Hyvinhän se homma pelasi tälläkin tavalla. Varmuudella tästä ajasta seuraa monipuolisempaa kokouskäytäntöä ja mahdollistaa tarvittaessa varsinkin yksittäisissä asioissa etäkokouksien järjestämisen.

Kesällä otimme sitten reippaasti exitiä koronasta ja saimme järjestettyä pistooliampumajuoksut ja maastokilpailut. Molemmissa olikin harvinaisen runsaasti osallistujia ja selvästi oli aistittavissa, että tällaista oli jo odotettukin.

Reserviläispiiri täytti vuonna 2020 60 vuotta, mutta juhla päätettiin siirtää pidettäväksi tänä vuonna. Niinpä juhlaa vietetään 5.12.2021 Kainuun Opistolla.

Onnittelut Kainuun Reserviläispiirille kaikista 60:stä toiminnanvuodesta.

Ensivuonna järjestetään maanpuolustusjärjestöjen liittokokoukset Jyväskylässä, missä valitaan mm. liittojen puheenjohtajat sekä Reserviupseeriliittoon liittovaltuusto.

Liittovaltuustoonkin Kainuusta tulee uusi edustaja, joten kannattaa asiaa pohdiskella ja pohjustaa. Toivotaan, että saamme piireistämme ja yhdistyksistä hyvän edustuksen liittokokouksiin.

Kuntotestien sijaan päätimme ottaa molempien piirien toimintasuunnitelmiin osallistumisen Four Day March – tapahtumaan 26.-29.5.2022.

Marssissa on neljä sarjaa käveltyjen kilometrien mukaan; kävelijä, marssija, mestarimarssija ja kaukopartiolainen. Otetaanpas Reserviläisurheiluliiton kiertopalkinto Kainuuseen. Marssin voi suorittaa 1-4 päivänä.

Kentäkelpoisuutta voimme hoitaa myös omaehtoisesti ilman joukkokokoonmuutoksia. Hiihtoladut ja pururadat sekä kuntosalit ovat hyviä. Ollenkaan ei pidä väheksyä hyötyliikuntaa.

Liiku, ammu, kouluttaudu!

Terho Pelli

Toiminnanjohtaja

Kainuun Prikaatin komentajan tervehdys

”Maanpuolustusjärjestöt tekevät arvokasta työtä kouluttaen reservimme asevelvollisia sekä luomalla ja ylläpitämällä maanpuolustushenkeä”.

Sotilaallinen maanpuolustus on kiinteä osa yhteiskuntaa. Suomen asevelvollisuuteen perustuva puolustusratkaisumme tukeutuu korkeaan maanpuolustustahtoon, jonka ytimessä ovat Suomen ja suomalaisen elämäntavan kokeminen puolustamisen arvoiseksi sekä riittävä kansallinen yhtenäisyys.

Suomen uskottavan kansallisen puolustuksen perustana ovat asevelvollisuus ja sen kautta koulutettu reservi, riittävä sotamateriaali, koko maan puolustamisen periaate ja korkea maanpuolustustahto. Tarkoituksenmukainen asevelvollisuus on välttämätön Suomen puolustamiseksi. Asevelvollisuusjärjestelmä tuottaa laajan ja monipuolisen reservin, joka mahdollistaa puolustuksen alueellisen kattavuuden ja kestävyuden myös pitkäkestoisessa kriisissä. Paikallispuolustus on merkittävä osa alueellista kattavuutta laajassa maassamme.

Paikallispuolustuksen kehittämiseksi uudistetaan puolustusvoimien joukkojen toiminnallinen jako tulevina vuosina. Puolustusvoimien sodan ajan joukot jaetaan jatkossa käyttöperiaatteen mukaan operatiivisiin joukkoihin ja paikallisjoukkoihin. Paikallisjoukoilla ylläpidetään maanpuolustuksen valtakunnallista reagointikykyä kaikissa turvallisuustilanteissa. Paikallisjoukkojen valmiutta ja varustusta kehit-

tään lisääntyvien tehtävien vaatimusten mukaisesti, ja paikallisjoukkojen kertausharjoituksia ja vapaaehtoisia harjoituksia on tarkoitus lisätä. Tämä mahdollistaa reserviläisille aktiivisen osallistumisen maanpuolustukseen ja parhaimmillaan myös mielekkään urapolun eri tasoissa reservin tehtävissä. Paikallisjoukkojen kouluttamisessa ja rekrytoinnissa pyritään hyödyntämään entistä enemmän vapaaehtoisia reserviläisiä ja vapaaehtoisen maanpuolustuksen resursseja.

Maanpuolustusjärjestöt tekevät arvokasta työtä kouluttaen reservimme asevelvollisia sekä luomalla ja ylläpitämällä maanpuolustushenkeä. Kainuun Reserviläispiiri ry on yli 60-vuotta ollut keskeinen toimija vapaaehtoisessa maanpuolustuskentässä Kainuun alueella. Veteraanien perinnön vaaliminen ja veteraanien auttaminen on ollut yhteiskunnallisesti merkittävää ja ansaitsee suuren kiitoksen.

Kainuun reserviläispiirin juhliessa viimein 60-vuotista taivalta onnittelen Kainuun Reserviläispiiriä ja sen jäsenjärjestöjä sekä Viestikapulaa menestyksellisestä yli 60-vuoden maanpuolustustyöstä.

Toivotan kaikille reserviläisjärjestöjen jäsenille Hyvää Joulun odotusta ja menestystä tulevalle vuodelle 2022.

*Kainuun Prikaatin komentaja
Prikaatikenraali Manu Tuominen*

Kainuun Rajavartioston komentajan tervehdys

”Onnittelen yli 60 vuotta kestänyttä toimintaansa juhliavaa Kainuun Reserviläispiiriä ja kiitän samalla kaikkia reserviläisiä siitä arvokkaasta työstä, jota teette yhteisen isänmaamme eteen!”

Kainuun rajavartiosto vastaa rajaturvallisuudesta Kainuussa ja Koillismaalla. Kainuun rajavartiostoon kuuluu viisi rajavartioasemaa ja esikunta. Venäjän vastaista rajaa on vastuulla 406 kilometriä. Kainuun rajavartioston lakisääteisiä tehtäviä ovat Venäjän vastaisen rajan valvonta, rajatarkastukset rajanylityspaikoilla, rikostorjunta, pelastus- ja avustustoiminta ja sotilaallisen maanpuolustuksen sekä alueellisen koskemattomuuden valvonnan tehtävät. Lisäksi osallistumme viranomaisyhteistyön kautta monenlaisiin harvaan asutun alueen viranomaistehtäviin.

Kainuun rajavartiosto on osallistunut osana Rajavartiolaitosta Covid-19-epidemian vastaiseen taisteluun. Epidemian torjunnan nykyisessä vaiheessa tuemme Vartiuksen ja Kuusamon rajanylityspaikoilla terveystuomareita. Lisäksi rajavartioitamme on tukemassa Länsi-Suomen merivartiostoa Torniossa terveystuomareille annettavassa virka-avussa.

Rajavartiolaitos on valmiusorganisaatio. Se on koko 102 vuotta kestäneen historiansa ajan ollut osa Suomen puolustusvalmiutta. Itsenäistymisen jälkeen toimittiin välillä hyvinkin levottomalla itärajalla. Rajajoukot osallistuivat talvi-, jatko- ja Lapinsotaan liitettynä puolustusvoimiin. Talvisodan alussa rajajoukot ottivat vihollisen ensimmäisen rynnistyksen vastaan käytännössä koko rajaosuudella Laatokasta Jäämerelle. Jatkosodan Rajajääkäripataljoonat olivat kovissa paikoissa käytettyjä valiojoukkoja. Marmoritaulut rajavartioasemien ja esikuntien seinillä muistuttavat meitä aikaisempien sukupolvien isänmaalle antamasta uhrista ja velvoittavat meitä nykyajan rajamiehiä ja -naisia, kuten Rajavartiolaitoksen motto on, olemaan ”turvana kaikissa oloissa”.

Rajavartiolaitoksen maanpuolustustehtävään kuuluu oman henkilöstön, varusmiesten ja reserviläisten sotilaskoulutus, operatiivinen suunnittelu sekä maanpuolustusvalmiuden ylläpito. Nämä tehtävät tehdään hyvässä yhteistyössä puolustusvoimien kanssa. Kainuun rajavartiostossa ei ole enää varusmieskoulutusta, mutta pidämme vuosittain kertausharjoituksia, osallistumme puolustusvoimien järjestämiin harjoituksiin sekä harjoitamme omaa henkilöstöä sotilaallisen maanpuolustuksen tehtäviin.

Suomen puolustaminen perustuu yleiseen asevelvollisuuteen ja reserviläisistä perustettaviin sodanajan joukkoihin. Suomen puolustamisessa avainasemassa on hyvin koulutettu ja maanpuolustustahtoinen reservi. Te, reserviläiset, olette Suomen puolustuksen selkäranka.

Reserviläisyhdistysten toiminta tukee valmiuden ylläpitoa. Mitä paremmat sodanajan joukot meillä on ja mitä paremmin olemme maamme puolustamiseen varautuneet, sen epätodennäköisemmin joudumme ase kädessä maattamme puolustamaan. Maanpuolustustyö on parasta rauhanmarssia!

Reserviläisjärjestöt tekevät sotilaskunnan ylläpitämisessä kriisiajan joukkojemme toimintakyvyn kannalta erinomaistatyötä. Puolustuskyvyn kannalta korvaamattonta on reserviläisjärjestöjen harjoittama ampumataito ja hyvää fyysistä kuntoa ylläpitävä toiminta. Hyökkääjän torjumiseen tarvitaan myös lujaa tahtoa. Siksi reserviläisjärjestön työ maanpuolustustahdon rakentamisessa ja ylläpitämisessä on myös erityisen tärkeää.

Onnittelen yli 60 vuotta kestänyttä toimintaansa juhliavaa Kainuun Reserviläispiiriä ja kiitän samalla kaikkia reserviläisiä siitä arvokkaasta työstä, jota teette yhteisen isänmaamme eteen!

*Kainuun Rajavartioston komentaja
Eversti Mika Rytönen*

Eduskunnasta

Teksti: Tuomas Kettunen, kansanedustaja /puolustusvaliokunnan jäsen

”Asevelvollisuus ja korkea maanpuolustustahto ovat puolustuksemme kivijalkoja ja isänmaamme turva.”

Turvallisuudentunne on tuntunut olleen vaaka-
laudalla viime kuukausien hybridihyökkäyksien
johdosta, joita on Valko-Venäjän suunnalta har-
joitettu. Puolustuspolitiikka ei voi olla riippuvais-
ta poliittisista tai taloudellisista suhdanteista, vaan
puolustuksesta on huolehdittava kaikissa oloissa.
Suomea ei uhkaa välitön sotilaallinen kriisi, mut-
ta viisas varautuu kaikkeen. Myös tilanteisiin, jois-
sa sodan ja rauhan raja-aidat ovat hämärtyneet.

Suomi on ylläpitänyt, rakentanut ja kehittänyt kan-
sallista puolustuskykyä kansainvälisistä suhdanteis-
ta huolimatta. Kun muut luopuivat yleisestä asevel-
vollisuudesta, me olemme vahvistaneet sitä. Kun
muut vähensivät puolustuskalustoa, me hankimme
sitä. Kun muut lykkäsivät investointeja, me veimme
niitä määrätietoisesti eteenpäin. Tämä linja jatkuu.

Kansallista suorituskykyämme vahviste-
taan johdonmukaisesti. Laivuehanke uudistaa me-
rivoimamme, vedenalaista sodankäyntiä vahvistavat
torpedot ja modernit miinat. HX-hanke päivittää
ilmavoimamme. Maavoimien liikkuvuutta, tulivoi-
maa ja iskukykyä kehitetään. Vahva reservi ja uudet
sotilaat muodostavat maavoimiemme selkärangan.

Reservin koulutusta tehostetaan kehittämällä
eri harjoitusmuotoja: kertausharjoituksia, puo-
lustusvoimien vapaaehtoisia harjoituksia, va-
paaehtoista maanpuolustuskoulutusta sekä re-
serviläisten omatoimista osaamista, mukaan
lukien ampumarjoittelun mahdollisuudet.

Ruoan ja energian omavaraisuus, kotimainen puo-
lustusteollisuus, ajantasainen tilannekuva ja nopea
toimintavalmius muodostavat varautumisen rungon.
Paikallispuolustuksen kehittämisen kautta vahvistam-
mekykyämme vastataan nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

Puolustusbudjettimme ylittää kahden prosentin
BKT-osuuden, jota voi pitää kansainvälisesti kilpai-
lukykyisenä. Tulevaisuudessakin puolustusbudje-
tin koko olisi hyvä säilyttää yli kahdessa prosentissa.

Toimintaympäristön muutokset edellyttävät Suomen
puolustukselta nopeaa toimintakykyä koko valtakun-
nan alueella, toimivaa viranomaisyhteistyötä ja tiivistä
kansainväistä puolustusyhteistyötä ja -tiedonvaihtoa.
Sotilastiedustelun merkityskorostuu toimintaympäris-
tön muutoksia seurattaessa ja muutoksiin vastattaessa.

Suomen puolustuksen toimintaympäristö säi-
lyy jännitteisenä ja vaikeasti ennakoitavana. Maa-
, meri- ja ilmaulottuvuuksien lisäksi korostuvat
kyber- ja informaatiotoimintaympäristöt sekä ava-
ruus. Arktisten lähialueiden strateginen merkitys on
kasvanut. Pohjois-Eurooppa muodostaa sotilasstra-
tegisen kokonaisuuden, johon kytkeytyvät Itäme-
ri, arktinen alue ja Pohjois-Atlantin meriyhteydet.

Tiivis kansainvälinen puolustusyhteistyö vahvistaa
Suomen puolustuskykyä. Suomella tulee olla kyky
toimia yhdessä keskeisimpien kumppanien kanssa,
erikseen päätettäessä, kaikissa Suomeen vaikuttavis-
sa turvallisuustilanteissa mukaan lukien kriisiaikana.

Asevelvollisuus ja korkea maanpuolustustahto ovat
puolustuksemme kivijalkoja ja isänmaamme turva.
Asevelvollisuutta on edelleen laajennettava, jotta yhä
useampi suomalainen nuori täyttää velvollisuuteen-
sa toimia isänmaan hyväksi. Asevelvollisuusjärjes-
telmä tuottaa laajan reservin, jolla mahdollistetaan
koko maan puolustaminen. Meillä kaikilla on oi-
keutemme, mutta myös velvollisuutemme. Suomen
mallissa jokainen suomalainen on maanpuolustaja.

Onnittelen Kainuun Reserviläispiiriä 60-vuotisesta
toiminnasta. Piiritason vapaaehtoistyö maanpuolus-
tustahdon ylläpitämiseksi on arvokasta ja todella tär-
keää. Toivotan onnea ja jatkuvaa menestystä toimintaa!

Reserviläisliiton toiminnanjohtaja esittäytyy

”Olemme erittäin kiinnostuneita tutustumaan teihin reserviläisiin, yhdistyksiin ja siihen, mitä te eri puolilla Suomea teette. Samalla on hyvä vaihtaa kuulumisia ja kerätä niin hyvät kuin kehitettävätkin käytänteet muistiin ja mahdollisia toimenpiteitä varten.”

Kiitän mahdollisuudesta esittäytyä teille Kainuun reservipiirien tiedotuslehdessä Viestikapulassa. Aloitin Reserviläisliiton uutena toiminnanjohtajana 1.8.2021, ja n. 4 kuukautta olen ehtinyt tähän mennessä tehtävässä toimimaan. Siirryin tähän tehtävään MPK:n Lounais-Suomen valmiuspäällikön tehtävistä. Olen aikaisemmin toiminut myös muun muassa MPK:n koulutussihteerinä, Alastaro Golf Oy:n toiminnanjohtajana sekä yrittäjänä tilitoimistossa. Olen iältäni 43-vuotias ja asun Salossa puolisoni, tämän pojan ja metsästyskoiramme kanssa. Työn vastapainona harrastan kuntoilua, metsästystä, golfia sekä maataloutta vanhempien kotitalalla Oripäässä.

Naisten vapaaehtoisen asepalveluksen suoritin v. 1999 Porin Prikaatissa Säskylässä ja palasin sinne myös sopimussotilaaksi v.2001 syksyllä. Sotilasarvotani olen sotilasmestari. Olen toiminut yli 20 vuotta reserviläistoiminnan eri luottamustehtävissä, viimeisimpänä Varsinais-Suomen Reserviläispiirin puheenjohtajana sekä Reserviläisurheiluliiton varapuheenjohtajana. Uskon, että monipuolinen kokemus reserviläistoiminnasta ja maanpuolustuksen parissa tehdystä työstä edesauttavat nykyisessä tehtävässä. Mikään aiemmista ei kuitenkaan yksinään auta minua suoriutumaan tehtävästä, vaan teidän kentältä tuleva tuki tarvitaan myös.

Yksi keskeisimpiä tehtäviäni on liiton toimiston johtaminen Helsingissä ja siinä ovat erityisenä apuna liiton henkilökunta. Meillä on toimistossa erittäin ammattitaitoinen ja motivoitunut henkilöstö tekemään työtä teidän jäsenten eteen.

Tämän lisäksi on myös mukava tulla töihin liittoon, jossa on ammattitaitoinen puheenjohtajisto ja hallitus, jotka johtavat liittoa myötätuuessa eteenpäin. Tästä onkin hyvä lähteä yhdessä kehittämään toimintaa ja ottamaan vastaan uusia haasteita.

Piirit ja yhdistykset lähemmäs liitto

Liitto tekee liiton asioita, piirit piirien asioita ja yhdistykset omia asioitaan. Ei ole kuitenkaan tarkoitus, että liitto on omana torninaan erillään muusta vaan päinvastoin. Yhtenä konkreettisenä toimena on viestinnän kehittäminen ja sitä kautta yhdistysten toiminnan paremmin esiin tuominen.

Tämän lisäksi jalkautuminen kentällä oleviin tapahtumiin on keskeisessä roolissa. Olemme erittäin kiinnostuneita tutustumaan teihin reserviläisiin, yhdistyksiin ja siihen, mitä te eri puolilla Suomea teette. Samalla on hyvä vaihtaa kuulumisia ja kerätä niin hyvät kuin kehitettävätkin käytänteet muistiin ja mahdollisia toimenpiteitä varten. Toivon, että olette rohkeasti minuun yhteydessä ja kerrotte, jos sellaisia tapahtumia ja tilaisuuksia on, minne toivotte joko liiton johdon tai henkilökunnan saapuvan paikalle.

Näillä terveisillä toivotan kaikille lukijoille rauhallista joulun odotusta sekä erittäin hyvää uutta vuotta 2022!

Toivottavasti tavataan pian eri tapahtumissa

Minna Nenonen

Reserviläisliitto

Toiminnanjohtaja

Kainuun Reserviläispiiri 60 vuotta

Teksti: Ossi Laine

Kuvat: Kainuun Reserviläispiirin historiikki

Joukko reservin aliupseereita eri puolilta Kainuuta koontui ravintola Maakunnan kabinettiin 22.5.1960 perustamaan reservialiupseeripiiriä Kainuuseen. Kokouksen oli kutsunut koolle Kajaanin seudun reservialiupseerit ry, jonka puheenjohtaja Toivo Immonen avasi kokouksen ja toivotti osanottajat tervetulleiksi.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Jaakko Pikkarainen, sihteeriksi Veikko Lehto, molemmat Kajaanista. Reservin aliupseeriliiton toiminnanjohtaja Gunnar Lehti piti alustuksen, jossa hän toi esille reserviläistoiminnan eri puolia sekä piiriorganisaation tarpeellisuutta toiminnan tehostamiseksi ja yhdysiteeksi eri yhdistysten välillä.

Alustuksen jälkeen kokous päätti vahvistaa piirin perustamisen ja hyväksyi nimen sekä säännöt. Nimeksi hyväksyttiin ”Kainuun Reservialiupseerien piiri”. Piirin ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Toivo Immonen Kajaanista.

Piirihallitukseen valittiin kaksitoista jäsentä, joista neljä Kajaanin yhdistyksestä. Otanmäen, Ruhtinansalmen, Kuhmon ja Suomussalmen yhdistyksistä kaksi jäsentä jokaisesta. Tuolloin oli Kainuuseen perustettu nämä viisi yhdistystä.

Kainuun Reservialiupseeripiirin ensimmäinen puheenjohtaja Toivo Immonen Kajaanin seudun aliupseereista

Tämän jälkeen keskusteltiin piirin tulevasta toiminnasta. Toiminnanjohtaja Lehti antoi hallitukselle yleisiä ohjeita. Vasta perustettua piiriä onnittelivat reservialiupseeriliiton toiminnanjohtaja Gunnar Lehden lisäksi Kainuun Reserviupseeripiirin puolesta Mauno Vahla, Kajaanin Reserviupseerikerhon puolesta kapt. Asikainen, Kainuun Rajavartioston upseerikerhon puolesta kapt. Laine ja Kainuun Alipäälystökerhon puolesta vääp. Pölönen.

Kainuun Reserviupseerikerhon toiminnanjohtaja Eero Eskeinen lahjoitti henkilökohtaisesti yhdistysten väliseen kilpailuun kiertopalkinnon.

Perustavan kokouksen osanottajia. Seisomassa Suomen reservialiupseeriliiton toiminnanjohtaja Gunnar Lehti selostamassa aliupseeripiirien toimintamuotoja. Vasemmalla kokouksen puheenjohtaja Jaakko Pikkarainen sekä sihteeri Veikko Lehto.

Välittömästi perustavankokouksen jälkeen pidetyssä piirihallituksen kokouksessa valittiin piirin varapuheenjohtajaksi Tauno Koponen, sihteeriksi Holger Huotari ja rahastonhoitajaksi Veikko Sukuvaara. Työvaliokuntaan nimettiin Kajaanin ja Otanmäen edustajat.

Näin oli saatu piirille hallitus ja toimihenkilöt asioita eteen päin viemään. Piirin tehtävänä oli toimia alueen yhdistysten aattellisena ja toiminnallisena yhdysiteenä. Muita tehtäviä oli maanpuolustustahdon ylläpitäminen ja maanpuolustus edellytysten parantaminen piirin alueella.

Piirin perustajajäsenet 22.5 1960:

Toivo Immonen	Kajaanin seudun reservialiupseerit
Jorma Villman	Kajaanin seudun reservialiupseerit
Tauno Koponen	Kajaanin seudun reservialiupseerit
Pentti Kähkönen	Kajaanin seudun reservialiupseerit
Jaakko Pikkarainen	Kajaanin seudun reservialiupseerit
Holger Huotari	Kajaanin seudun reservialiupseerit
Veikko Sukuvaara	Kajaanin seudun reservialiupseerit
Veikko Lehto	Kajaanin seudun reservialiupseerit
Kaarlo Juntunen	Ruhtinansalmen reservialiupseerit
Veikko Luukkonen	Ruhtinansalmen reservialiupseerit
Tapio Putkonen	Ruhtinansalmen reservialiupseerit
Jaakko Ollila	Otanmäen reservialiupseerit
Martti Kukkola	Otanmäen reservialiupseerit
Raimo Karsi	Otanmäen reservialiupseerit
Antti Keränen	Suomussalmen reservialiupseerit
Veikko Vuosmaa	Suomussalmen reservialiupseerit
Oiva Puranen	Kuhmon reservialiupseerit
Kauko Huusko	Kuhmon reservialiupseerit

Yhteensä 18 perustajajäsentä.

Piirin puheenjohtajat v. 1960-2021

Toivo Immonen	Kajaani	1960
Ailo Haarma	Kajaani	1961-63
Lauri Siilin	Kajaani	1964-69
Aimo Korhonen	Sotkamo	1970-75
Jorma Villman	Kajaani	1976-86
Lasse Haikola	Suomussalmi	1987-89
Tauno Arffman	Sotkamo	1990-99
Seppo Tuhkanen	Kajaani	2000-08
Yrjö Sorvari	Sotkamo	2009-11
Heikki Tuura	Vuolijoki	2012-14
Kalevi Valtanen	Sotkamo	2015-16
Kari Kinnunen	Kajaani	2017-18
Ossi Laine	Paltamo	2019-

Poimintoja vuosikymmenien varrelta

Reservialiupseerien järjestäytyminen alkoi Kainuussa viisikymmenluvun jälkipuoliskolla. Ensimmäinen yhdistys perustettiin Kajaaniin 1955. Seuraavien vuosien aikana tuli jokaiseen kuntaan yhdistys.

Ensimmäisistä toimintavuosista lähtien piirin toiminta oli monipuolista; kokouksia, kilpailuja, luentoja ja esitelmiä, juhlia ja illanviettoja, kunnianosoituksia, elokuvia ja pikukjouluja, retkeilyä ja pelastuspalvelutoimintaa, sotaharjoitusten seurantaa, hengellistä toimintaa, erilaisia talloita ja yhteistoimintaa useiden eri yhdistysten kanssa. Maakunnallinen perinteinen maanpuolustusjuhla pidettiin ensimmäisen kerran 16.10.1960 Sotkamossa.

Samana vuonna, yhdessä Kainuun Reserviupseeripiirin kanssa perustettiin oma tiedotuslehti "Viestikapula". Samoin piirien yhteistyötoimikunnan (PYT) toiminta alkoi virallisena.

Piirin jäsenkehitys on ollut vaihteleva. Jäsenmäärä oli 1960 vuoden lopussa 520 ja oli toistaiseksi korkeimmillaan 2007, jolloin jäseniä oli 1055. Jäsenmäärä on ollut hieman laskeva siitä lähtien. Tähän kehitykseen on monenlaisia syitä, väestö vähenee ja vanhenee. Kainuun väestössä on tapahtunut viimeisen 20 vuoden aikana n. 14.000 henkilön vähennys eli Sotkamon ja Paltamon kuntien väestön verran. Myös joidenkin yhdistysten toiminnassa on ollut nähtävissä taantumisen merkkejä.

Piirille hankittiin oma lippu 1979. Lipun suunnitteli heraldinen taiteilija Olof Eriksson Helsingistä. Lippu naulattiin juhlassa Kajaanissa 1.9.1979. Lipun vihki kenttäpiispa Viljo Remes maakunnallisen maanpuolustusjuhlan tilaisuudessa Paltamossa 7.10.1979.

RAUL:n syyskokous pidettiin Kajaanissa 1993, Kajaanin Reservialiupseeri yhdistys valittiin tuolloin vuoden malliyhdistykseksi. Myös Kuhmon Reservialiupseeri yhdistys sai tämän kunniamaininnan vuonna 1995. Vielä vuosittain päätettiin 1999 valittiin Heikki Pitäjänmäki Kuhmosta Reserviläisliiton vuoden reserviläiseksi. Kainuun piiri valittiin vuonna 2000 mallipiiriksi. Kuhmon Reserviläiset ry valittiin toistamiseen malliyhdistykseksi 2005. Liiton sääntömääräinen vuosikokous järjestettiin 17.-18.4.2010 Kajaanissa. Samassa yhteydessä järjestettiin myös piirin 50 v. juhla.

Sääntömuutoksen myötä 1996 Kainuun Reservialiupseeripiiri muuttui Kainuun Reserviläispiiriksi. Kainuun Reserviläispiirin jäsenyhdistyksistä on avoimia yhdistyksiä tällä hetkellä Kajaanin, Vuolijoen, Paltamon ja Ristijärven yhdistykset. Asepalvelus jäsenyyteen vaaditaan Hyrynsalmella, Kuhmossa, Puolangalla, Sotkamossa ja Suomussalmella. Ruhtinansalmi on aliupseeriyhdistys.

Vapaaehtoinen Maanpuolustuskoulutus MPK:n perustaminen ja mukaatulo osaksi reserviläistoimintaa on koettu Kainuun Reserviläispiirin alueella myönteisenä asiana. Kenttätyö ja sotilaallinen koulutus Maanpuolustuskoulutusyhdistys MPK:n kautta tarjoaa myös väylän sotilastaitojen ylläpitämiseen ja kehittämiseen. MPK:n kurssit ovat keränneet osanottajia vuodesta toiseen runsain määrin.

Perinteisen reserviläistoiminta vuosikokouksineen, esitelmineen, lippulinnoineen ja maanpuolustusjuhlineen ovat tärkeä osa maanpuolustushengen ylläpitoa. Vaikka osa Kainuun reserviläisyhdistyksistä kärsii jäsenmäärän supistumisesta, niin tulevaisuuteen voi suhtautua luottavaisesti.

Kainuun Opisto neljän sodan pyörteissä

Paltamon Mieslahdessa toimivalla Kainuun ainoalla kansanopistolla on tärkeä paikka sotiemme historiassa. Kainuun kansanopiston perustamisajatuksen takana olivat Kajaanin Maanviljelysseura, Pohjalainen Ylioppilasosakunta ja Kansanvalistusseura. Kansanopisto toimi ensimmäiset kaksi vuotta 1909-1911 Kontiomäen Karhun talossa. Toiminta siirtyi vuonna 1911 nykyiselle paikalleen Mieslahden Pekkalan tilalle.

Kainuun Opisto Kähkölänmäeltä kuvattuna. Kainuun ainoa kansanopisto on toiminut Mieslahdessa vuodesta 1911 alken. Kuva HR

Syksyllä 1921 kainuulaisten perustama humanistinen opisto muuttui pohjalaisten omistamaksi herännäisopistoksi. Muutoksen syynä oli oppilas- ja rahapula, koska kainuulaiset eivät tunteneet humanistista opistoa omakseen.

Taustayhteisönä toimii yhä Lapualla keskuspaikkaansa pitävä Herättäjä-Yhdistys. Eteläpohjalaiset johtajat ja heidän sieltä rekrytoimansa opettajat antoivat Kainuun kansanopistolle omintakeisen leiman. Kainuun kansanopiston nimi muuttui vuonna 1943 Kainuun kristilliseksi kansanopistoksi, jolloin kristillisyyttä näkyi myös herännäisopiston nimessä.

Vuonna 1970 viralliseksi nimeksi tuli Kainuun Opisto. Kainuun Opiston opintolinjoille ja pitkille kesäkursseille on osallistunut 112 toimintavuoden aikana lähes 9 000 opiskelijaa. Seuraavassa kerrotaan opiston toiminnasta vapaussodan, talvisodan, jatkosodan ja Lapin sodan aikana.

Jääkäriliikkeen salaisena tukikohdana

Mieslahdesta tuli Venäjän vallan sortovuosina aktivismin ja jääkäriliikkeen vahva linnake. Siihen vaikuttivat kylän erinomainen sijainti valtaväylien risteyksessä, Mieslahden urheiluseura Nahjus salaisine harjoituksineen, isänmaallis-kristillistä kasvatusta antanut Kainuun kansanopisto ja asialle vihkiytyneet jääkäriliikkeen vahvat vaikuttajat. Kajaanin kappalaisen Johannes Väyrysen poika Eljas Väyrynen vei aktivismin sanomaa Kainuun kansanopistolle, joka tuohon aikaan oli vielä grundtvigilainen eli humanistinen opisto. Eljas Väyrynen menehtyi Varkauden valloituksessa 1918 saamiinsa vammoihin.

Kainuun kansanopiston ensimmäisinä johtajina toimivat maisterit Väinö Malmivaara 1909-1913 ja Aarno Pesonen 1913-1920. Heidän oppilaistaan lähti sotilaskoulutukseen Saksaan seitsemän nuorta miestä:

Hannes Romppainen, Hemmi Mustonen, Johan Leonard Rusanen ja Kusti Kempainen Mieslahdesta, Eino Snellman Paltamon Kiehimästä, Yrjö Leinonen Vuolijoenlta sekä Heikki Oikarinen Ristijärveltä. Romppainen ja Leinonen kaatuivat vapaussodassa, Kempainen menehtyi sairauteen Saksassa. Rusasesta tuli Paltamon suojeluskunnan ja Oikarisesta Ristijärven suojeluskunnan pitkäaikainen päällikkö. Jääkärikapteeni Heikki Oikarinen toimi viime sotien jälkeen Kainuun kansanopiston johtokunnassa 30 vuoden ajan.

Vapaussodassa kasarina ja huoltokeskuksena

Suomi julistautui itsenäiseksi valtioksi 6.12.1917, mutta maassa puhkesi tammikuun lopussa 1918 aseellinen kapina. Suomen hallituksen eli senaatin joukot aloittivat venäläisten sotajoukkojen aseistariisunnan ja kapinahankkeen kukistamisen. Näin syntyi vapaussota, joka muuttui si-

sällissodaksi. Kainuun kansanopiston opetustyö keskeytettiin sodan takia. Agronomiopettaja Voitto Franssilan johdolla 15 opiston oppilasta lähti vapaaehtoisesti taistelemaan Suomen vapauden puolesta. Tytöt jäivät opistolle tekemään Mieslahden suojeluskunnan hankkimista kankaista lumipukuja ja muita vaatteita sotilaille. Opisto oli kevätlukukauden ajan suojeluskunnan kokous- ja harjoituspaikkana sekä rintamalle lähteneiden majoituskasarmina ja sotilasruokalana.

Paltamon suojeluskunnan esikunta sijaitsi opistolla maaliskuulle 1918 saakka. Suojeluskunnan päällikkönä toimi aluksi kansanopiston johtaja Aarno Pesonen. Esikunta siirtyi Kiehimään, koska Pesonen liittyi rahastonhoitajaksi Vienan Karjalan retkikuntaan. Everstiluutnantti C. W. Malmin johtaman Vienan Karjalan retkikunnan Kuopiosta lähteneitä joukkoja majoitettiin ja muonitettiin myös opistolla ennen lähtöä Suomussalmelle. Kansanopiston entisistä ja silloisista oppilaista kuusi menetti henkensä Suomen vapaustaistelussa.

Suojeluskuntatoimintaa Mieslahdessa

Mieslahden nuorisoseura oli raivannut opiston maille jo vuonna 1914 urheilukentän, jonka ylläpito siirtyi 1920-luvulla Paltamon suojeluskunnalle. Mieslahden urheilukentällä järjestettiin yleisurheilukilpailuja, joihin osallistui myös Kajaanin suojeluskunnan jäsen Urho Kekkonen. Herännäisopiston nousu käynnistyi Otto Korpijaakon (vuoteen 1928 Stenij) johtajakaudella 1922-1924 ja 1925-1930. Korpijaako toimi oman työnsä ohella Kainuun suojeluskuntapiirin pappina ja valistusohjaajana. Hän kirjoitti vuonna 1928 Kajaanin Sissi-Rykmentin historian nimellä K. Sissi-R., Piirteitä Kainuun osuudesta Suomen Vapaussotaan. Jatkosodan aikana Otto Korpijaako julkaisi sotilaspapin tehtävistä kertovia teoksia.

Kansanopiston poikia valmennettiin sodan varalle pitkin 1930-lukua. Kai-

Sankarivainajien muistotaulut opiston entisen päärakennuksen Pekkalan seinällä 1950-luvulla. Pekkala purettiin 1981, ja taulut siirrettiin uuteen päärakennukseen. Viime sotien muistotaulu on suunnitellut Johannes Haapasalo. Niiden paljastustilaisuutta vietettiin 24.3.1957. Mannerheimin kuvan yläpuolella on vapaussodan sankarivainajien muistokilpi "Isänmaalle nuori elämä", joka paljastettiin 5.7.1919. Kuva: Kainuun Opiston arkisto.

nuun suojeluskuntapiirin päällikkönä 1920-luvulla toiminut ja heränneisiin kuulunut jääkärikapteeni Erkki Viitasalo oli maatalousaineiden opettajana opistolla 1933-1934. Opiston yleisaineiden opettaja, reservin vänrikki Heikki Siltala johti kansanopiston oppilaista muodostettua suojeluskuntaosastoa 1937-1939. Siihen kuului enimmillään 17 miestä. Opiston suojeluskuntaosastolle annettiin sotilas- ja suunnistuskoulutusta sekä järjestettiin oppitunteja keskimäärin kerran viikossa koulupäivän jälkeen. Toisinaan harjoituksia pidettiin myös viikonloppuisin. Välirauhan aikana maanpuolustusoppia opetti opistolla pastori Eino Ojajärvi.

Talvisotaan lähdettiin opistolta

Suojeluskunnan antamat opit tulivat tarpeeseen, kun Neuvostoliitto hyökkäsi Suomeen marraskuun lopussa 1939. Kansanopiston työ oli keskeytettävä talveksi 1939-1940. Raskaat sotavuodet opistoa johti Armas Antila, joka oli aiemmin toiminut muun muassa rannikkotyökistön sotilas-pappina Sortavalassa. Paltamossa hän toimi myös suojeluskunnan kenttäpappina ja useissa luottamustoimissa.

Kajaanissa perustettiin ylimääräisten

kertausharjoitusten (YH) alkaessa Kenttätäydennysprikaatin IV pataljoona (IV/KT-Pr), jonka miehistö koostui Kajaanin, Kajaanin maalaiskunnan, Paltamon ja Säräisniemen reserviläisistä. Paltamolaisten komppanian päällikkönä toimi opiston entinen oppilas, jääkäriluutnantti (vuodesta 1943 majuri) J. L. Rusanen. Pataljoona sai 20.10.1939 käskyn siirtyä Paltamoon. Kiväärikomppaniat majoitettiin Kainuun kansanopistolle ja Mieslahden kansakoululle. Sotilaskoulutuksen ohessa reserviläisille järjestettiin hartaus- ja virkistystilaisuuksia sekä näytettiin elokuvia. Ensimmäinen ilmahälytys annettiin opistolla 2.12.1939, mutta vihollisen lentokoneista ei saatu vielä näköhavaintoja.

Joulukuun alussa IV/KT-Pr siirtyi Suomussalmelle, jossa osallistui Raatteen tien taisteluihin. Kainuun Opistolle majoitettiin YH:n aikana myös Osasto Ekholm ja tammikuun alkupäivinä 1940 tykistöpatteri. Sotilasosastojen jäljiltä opiston tilat jäivät huonoon kuntoon, sillä reserviläiset kuluttivat opiston polttopuut ja veivät rintamalle mennessään irtainta omaisuutta, kuten työkaluja, lyhtyjä ja lamppeja. Suomen armeijalla oli pulaa lähes kaikesta.

Talvi- ja jatkosodan muistokivi paljastettiin Kainuun Opistolla 30.11.1989, jolloin oli kulunut 50 vuotta talvisodan alkamisesta. Tilaisuudessa puhui paltamolainen sotaveteraani Einari Kärnä. Laatassa lukee: ”Tästä lähtivät korpisoturit Suomussalmelle talvisotaan 3.12.1939 ja jatkosotaan 16.6.1941 puolustamaan kotiseutua ja isänmaata”. Kuva: Väylä-lehden kokoelma, Paltamo-seuran kuva-arkisto.

Siviilisotavankien karanteenileiriinä

Kesällä 1940 Kainuun kansanopistolla toimi sotavankeudesta Neuvostoliitosta palautettujen suomussalmelaisten siviilisotavankien karanteenileiri. Viranomaiset pelkäsivät venäläisten kääntäneen suomussalmelaisia vakoijiksi, joten Valpo seuroi leiriläisistä mahdolliset puna-armeijan avustajat. Karanteenileirin toinen tarkoitus oli nimensä mukaisesti mahdollisen tartuntavaaran estäminen, sillä suomalaisten vankien epäiltiin altistuneen Kintismän vankileirillä vaarallisille kulkutaudeille. Varsinainen karanteeni kesti kaksi viikkoa. Välirauhan aikana 1940-1941 kansanopiston toiminta pääsi taas jatkumaan. Monelta oppilaalta sota oli vienyt isän, veljen, puolison tai muita lähiomaisia. Kolme oppilasta oli kokenut sotavankeuden Neuvostoliitossa.

Jatkosodassa itäkarjalaisten koulutuskeskuksena

Jatkosotaan lähdettiin kovin tavoittein kesäkuussa 1941. Talvisodassa menetetty Karjala oli valloitettava taikaisin Saksan tuella. Paltamolaiset reserviläiset koottiin juhannuksen alla 1941 Kainuun kansanopistolle, josta marssittiin Kiehimän rautatieasemalle. Komppania vietiin junalla härkävaunuissa Kontiomäen kautta Sotkmoon, josta edelleen autokuljetuksin hyökkäysasemiin Kuhmoon. Paltamolaiset sijoitettiin pääosin JR31:n III Pataljoonaan. Talvi- ja jatkosodassa kuoli rintamalla, ilmapommituksissa, sotasairaalassa ja sotavankeudessa tai katosi yhteensä 28 kansanopiston oppilasta. Heidän nimensä on kaiverrettu opiston juhlasalissa oleviin muistotauluihin.

Itä-Karjalan sotilashallintoesikunta vuokrasi opiston tilat kuudeksi kuukaudeksi joulukuussa 1941 itä-

karjalaisten kansakoulunopettajien kasvatustaloksi. Opistolla annettiin täydennyskoulutusta Itä-Karjalassa ennen alueen vapauttamista toimineille ja paikoilleen jääneille itäkarjalaisille, vepsäläisille, inkeriläisille ja suomalaissyntyisille opettajille. Kainuun kansanopisto oli valittu koulutusleirin sijoituspaikaksi, koska Mieslahti sijaitti lähellä Kajaanin seminaaria ja oli riittävän syrjässä, jotta opettajakokelaiden luotettavuutta voitiin tehokkaasti valvoa. Suurin osa kansanopiston opettajista toimi opiskelijaleirin opettajina. Kansanopiston työvuodet 1942-1943 ja 1943-1944 olivat samoin poikkeukselliset, koska oppilaina oli pelkästään tyttöjä. Opiston johtaja Armas Antila oli itse sotilaspappina rintamalla. Opiskelua vaikeuttivat elintarvike- ja polttoainepula sekä opetustarvikkeiden saatuusongelmat.

Lapin sodan alkaessa ryhmitys Mieslahteen

Suomen ja Neuvostoliiton 4.9.1944 solmiman aselevon jälkeen Paltamon saapui motorisoituja saksalaisia joukkoja.

Aseleposopimuksessa Suomi sitoutui karkottamaan Pohjois-Suomessa olleet saksalaiset sotajoukot. Tämä johti suomalaisten ja saksalaisten väliseen Lapin sotaan. Syksyllä 1944 Kainuun kansanopistoa tarvittiin jälleen sotilasmajoitukseen, joten lukuvuoden aloitus siirtyi tammikuulle 1945.

Päämaja keskitti saksalaisia vastaan muun muassa 6. Divisioonan, joka ryhmittyi Kajaanin ympäristöön tavoitteenaan edetä Hyrynsalmen ja Suomussalmen suuntaan. Suomalaisien kärkijoukkoon kuulunut JR33 sai aamulla 19.9.1944 käskyn vallata Mieslahti joko neuvottelemalla tai väkivalloin. Väkivaltaista yhteenottoa ei tullut, koska saksalaiset vetäytyivät vapaaehtoisesti Mieslahdesta Kiehimään (Paltamon kirkonkylään).

JR33 otti haltuunsa Mieslahden ja Härmänmäen sekä eteni Ristijärven suuntaan. Suomalaisien tavoite Kiehimänjoen sillan pelastamisesta ei onnistunut. Saksalaiset räjäyttivät Kiehimänjoen sillan 19.9.1944 klo 15.40. Suomalaiset joukot lähtivät Mieslahdesta ja ylittivät Kiehimänjoen seuraavana päivänä, kun saksalaiset olivat vetäytyneet Puolangan suuntaan.

Vaaran vuodet

Sodan jälkeiset vaaran vuodet 1944-1948 heijastuivat kansanopiston toimintaan. Pelko miehityksestä ja valankaappauksesta eli vahvana. Tähän vaikutti maahan tullut venäläisten

johtama valvontakomissio sekä Suojeluskuntajärjestön ja Lotta-Svärd-järjestön lakkauttaminen välirauhan-sopimuksella 1944.

Vapaaehtoiseen maanpuolustustoimintaan osallistuneet kansanopiston johtajat ja opettajat joutuivat punaisen Valpon tarkkailuun.

Vuonna 1948 Kainuun kansanopiston johtajaksi nimitettiin Jukka Malmivaara, joka oli opiston ensimmäisen johtajan Väinö Malmivaaran poika. Jukka Malmivaara oli paitsi pappi, myös arvostettu upseeri. Hän kävi kadettikoulun ja palveli Puolustusvoimissa eri upseerivakansseilla aina vuoteen 1947 saakka. Malmivaara oli Suomen nuorin pataljoonankomentaja ottaessaan 24-vuotiaana kapteenina 1941 vastaan JR8:n I Pataljoonan komentajan tehtävän. Majuri Malmivaara osallistui myös asekatkentaan sissisodan varalta. Malmivaaran kausi Kainuun kansanopiston johdossa jatkui aina vuoteen 1957 saakka.

Sotiemme perintöä vaalimassa

Kainuun Opiston juhlasalista löytyy sotavuosina 1918, 1939-1940 ja 1941-1945 kaatuneiden oppilaiden muistotaulut. Vuosina 1976-1981 Pekkalan entisen päärakennuksen (purettiin 1981) seinällä oli myös vapaussodan ja heimosotien sankarivainajien neliosainen muistotaulu, joka on nykyisin esillä Ristijärven suojeluskunta- ja lottanäyttelyssä. Marraskuussa 1989 pihapiiriin pystytettiin Paltamosta sotaan lähteneiden muistokivi. Paikalla tilaisuudessa oli runsaslukuinen joukko paltamolaisia sotaveteraaneja ja

muuta yleisöä. Tammisunnuntaijuhlassa 2014 opiston juhlasalin seinälle kiinnitettiin talvisodassa kaatuneiden mieslahtelaisten sankarivainajien muistotaulu, jossa on 17 kaatuneen mieslahtelaisen kuvat ja nimet. Taulu paljastettiin ensimmäisen kerran keväällä 1940 Mieslahden nuorisoseuran talolla, mutta monen mutkan kautta se pelastettiin myöhemmin Kainuun Opistolle.

Opiston johtajat, henkilökunta ja oppilaat ovat yli sadan vuoden ajan vieneet eteenpäin kristillis-isänmaallisia arvoja. Se on tapahtunut ennen kaikkea tekojen kautta. Opiston johtokuntaan 1900-luvun alussa kuulunut rovasti Johannes Väyrynen onkin todennut, että kristillisyyden tulee toteutua enemmän käytännössä kuin ulkonaisissa tunnusmerkeissä ja puheissa. Kainuun Opistolla on vuosikymmenten aikana järjestetty lukuisten veteraani- ja maanpuolustusjärjestöjen kursseja ja juhlatilaisuuksia. Sotiemme perinnön vaaliminen on luonnollinen osa kansanopiston toimintaa.

Hannu Romppainen

Kirjoittaja on paltamolainen filosofian maisteri, joka on tutkinut Kainuun suojeluskuntia ja Paltamon historiaa.

Muisteluksia Reserviupseerikoulun ”ykköskurssin” ajalta vuonna 1920

Reserviupseerikoulu vietti 12.6. 2021 edelliseltä vuodelta siirtynyttä 100-vuotisjuhlaansa. Ensimmäisellä kurssilla vuonna 1920 oli oppilaana mm. majuri Väinö Wehanen Kajaanista, joka oheisessa kirjoitelmassaan muistelee ”ykköskurssin” aikoja. Kirjoitus on julkaistu Kainuun Sanomissa 4.5. 1960.

Tämän vuoden 1. p:nä huhtikuuta tuli kuluneeksi 40 vuotta siitä, kun ensimmäiset reserviupseerikurssilaiset ilmoittautuivat tuolloin alkaneelle kurssille. Meitä oli 140 oppilasta eri aselajeista, muistaakseni laivastoa ja ilmavoimia lukuun ottamatta. Jokainen meistä kantoi oman aselajinsa pukua, joten kurssin oppilaiden pukukirjavuus oli melkoinen.

Ainoa yhteinen tunnus meillä oli 5 cm. mittainen ja 1. cm levyinen keltainen kanttinauha takin vasemmassa hihassa. Tästä tunnuksesta saattoivat varuskunnan muut sotilaat -yhtä hyvin kuin kaupunkilaisetkin ja ennen kaikkea kaupungin tytöt, erottaa meidät reserviupseerikurssilaiset muista sotilaista. Tosin, jos oikein muistan, taisi joku pilkkakirves tuon tunnuksen takia nimitellä maastossa meitä kukonpojiksikin.

Olimme kaikki vapaaehtoisia ja yrittämisen halua oll. Nopeasti muokautui meistä eri tahoilta Suomea ja eri joukko-osastoista tulleista oppilasta yhtenäisen ja hyvähenkinen reserviupseerikurssikompania. Kurssin johtajana toimi silloinen jääk.kapteeni Sundberg, kompanian päällikkönä jääk. kapteeni E. Wichman, joukkueitten johtajina jaak. luutnantit Hannula ja Kosola

sekä vänrikki Dickoff. Lisäksi toimi meillä opettajina eri aineissa joukko-osastoista komennetut upseerit.

Ennen ”äksiisi” kuin aresti

Kuri oli ankara, etten sanoisi ”preussilaiseen” tyyliin. Kurssin alkupuolella kuului vielä ”rangaistusäksiisikin” lailisiin menoihin. Kurssin aikana tämä rangaistusmuoto kiellettiin, mutta kuultuamme, että mahdolliset arestirangaistukset merkitään näkymään todistuksissa, valitsimme vapaaehtoisesti arestin tilalle tuon äksiisin, milloin vain rikkomus voitiin sillä kuitata.

Niinpä taisi käydäkin, että koko kursisajan saimme joka lauantai kuitata viikon syntimme tunnin äksiisillä. Vaikka tuli meistä useimman kokemukseksi silti kerran kurssin aikana käydä arestissakin 1-3 vrk. ajan. Komppanianpäällikön periaatteena nimittäin oli, että jokaisen upseeriksi tulevan olisi koettava myös arestissa käynti, voidakseen aikanaan itse oikein arvioida arestirangaistuksen.

Harjoituksista muistan, että suljetun järjestyksen (kuten harjoittelua silloin sanottiin) harjoittelua oli paljon ja harjoitukset tiukkoja. Niin ikään saksalaistyyllisen paraatimarssin harjoitteluun uhrattiin alkaa varsinkin ennen paraattia.

Taistelukoulutus

Taistelukoulutus maastossa tapahtui yleensä joukkueen ja kompanian puitteissa, eikä harjoituksen kovuutta puuttunut niissäkään. Mainittakoon vain, että toisinaan saatettiin taistelukoulutuksessa maastossa käyttää oikeita kovia käsikranaatteja.

Kiväärin paukkupatruunoista oli osa venäläisiltä saatua sotasaalista. Niiden luodit olivat jotain mustaa puristettua massaa ja oli luoti niin kova,

Väinö Wehanen 1900-1963

ettei se ampuessa hajonnut, vaan saattoi 5-10 m:n etäisyydeltä jopa lohkaista tiiliseinän rappausta pois. Näitä jaettiin tavallisesti suomalaisten paukkupatruunien mukana niin, että joka kolmas paukku oli niitä mustaluotisia. Sanottiin, että me siten paremmin käytämme hyväksämme maastoa. Niin kuin teimmekin.

Edellä aikaansa

Muuten mainittakoon, että kun ohjesääntömme siihen aikaan tunsivat avoimen järjestyksen muodoista vain ketjun, niin luutn. Hannula jo silloin meille käytännössä opetti ryhmän avoimen järjestyksen muotoina avoparijonoa, avojonoa ja parvea. Sama herra olikin varsin lahjakas kouluttaja ja luennoitsija, jos oli kurssin opettajista paras rangaistusäksiisin pitäjään!

Sama luutn. Hannula ei myöskään suvainnut itse suojautua, vaan seisol kuopan äärellä, pudottaessaan kuoppaan venäläisen varsikäsikranaatin m/15. Sanoi vain, etteivät nämä käsikranaatit hänen ollessaan Saksan itärintamalla räjähtäneet. Niin oli, ei kuoppaankaan pudotettu räjähtänyt...

Marssi Haminasta Kotkaan taisteluharjoituksineen oli kurssille kova voiman koetus, jota koetusta lisäsi perillä olo Kotkassa. Se oli niin kova, että kurssi tuotiin erään yhtiön hinaajan vetämänä lotjassa takaisin Haminaan.

Teoreettinen opetus

Teoreettinen opetus oli ylen laaja ja monipuolinen tuollaiselle kolme kuukautta kestäväälle kurssille, mutta kait sieltä aina jotain itua jäi päähänkin, koska minä vieläkin muistan, että divisioonan majoittumisessa on otettava huomioon mm. onko paikakunnalla saatavissa olkia. Yleistä taktiikkaa luennoitiin meille nimitäin peräti divisioonan puitteissa.

Kurssin loppupuolella oli kovat tentit, sekä kirjalliset että suulliset. Niinpä eräs oppilaista tentistä tultuaan vastasi, että "kysymykset olivat helpot, mutta vastaukset vaikeat". Hän lie neekin ollut ainoa meistä, joka todistusten jakotilaisuudessa sai todistuksen, missä todistettiin hänen ottaneen osaa kurssin opetukseen ajan 1. 4-30. 6. 20". Lohdutimme häntä, että sillä todistuksella pääsee kyllä pataljoonan komentajaksi Aunuksen rettikuntaan, missä on upseeripuutetta.

Meille muille jaettiin todistukset, joissa niissäkään ei ollut numeroa eri aineissa, vaan olivat arvosanat merkityt sanoilla "hyvä", erittäin tyydyttävä, tyydyttävä, välttävä ja huono. Arvosanaa kiitettävä ei kurseilla lainkaan tunnettu, sillä meille sanottiin, ettel sotilastiedoissa ja taidoissa koskaan voi olla kiitettävää...

Komeat juhlat tansseineen päätivät kurssille, jota nyt nimitetään ykköskurssiksi! (RUK 1) sillä kurssimme jälkeen on pidetty jo monet reserviupseeri kurssit, eikä lle paraikaa meidän 101. kurssi. Jaa-a, hyvinkin "ikähyvityksen" miehiä tässä jo ollaan.

Reserviupseerikoulu

RUK on kouluttanut yli 180 000 reserviupseeria Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen reserviin. Reserviupseerikoulutusta annettiin vuodesta 1920 vuoteen 1930 vain Haminassa. Ensimmäinen reserviupseerikurssi ja vuodesta 1923 alkaen Reserviupseerikoulussa.

Upseereita koulutetaan reserviin myös kuudessa muussa paikassa, Merisotakoulussa Suomenlinnassa, Ilmasotakoulussa Tikkakoskella, Logistiikkakoulussa Riihimäellä, Urheilukoulussa Santahaminassa, Panssarikoulussa Parolannummella, Viestikoulussa Riihimäellä ja Laskuvarjojääkärikoulussa Utissa.

Reserviupseerikurssin 259. upseerioppilaat saapuivat Haminan Reserviupseerikouluun lauantai-aiamuna 6. marraskuuta 2021.

RUK:n 1. kurssin vakinaiset kouluttajat. Vasemmalta kurssin johtaja, jääk.kapt. Sundberg, komppanianpäällikkö, jääk.kapt. Einari Wichman (myöh. Vihma), joukkueenjohtaja, jääk. luutn. Kosola, jääk.luutn. Erkki Hannula ja vänrikki Dickoff.

Vuolijoen Reserviläisten toimintaa

Teksti ja kuva: Heikki Tuura, Vuolijoen Reserviläiset, puheenjohtaja

Vuolijoen Reserviläisten pistooliammunnat käynnissä Otanmäen ampumaradalla

”Toiminnan järjestäminen jäsenistölle on yhdistyksen toiminnan peruskivi.”

Päätettiin keväällä että yhdistyksen toimintaa tulisi jotenkin virkistää ja yhdistyksen jäsenille piti tietenkin järjestää tekemistä.

Aluksi kunnostettiin ampumarataa, jonka ympäristöluvassa meitä veloitettiin tekemään kimmokesuoja pistooliammumaradalle taustalla olevia voimavirtajohtoja suojaamaan. Kimmokesuoja rakennettiin ja tauluille tehtiin uusi teline. Siitä syntyi sitä kaivattua toimintaa.

Seuraavaksi aloitettiin viikottaiset pistooliammumaraharjoitukset, joihin aluksi osallistui vain muutamia jäseniä. No sitten kun sana alkoi kiiriä ja viidakkorumpu pärisi, porukkaa alkoi tulla mukavasti lisää.

Meillä on yhdistyksellä muutama tarkkuuspistooli ja ”ysimillinenkin” löytyy, niillä aloitettiin. Lisäksi joillakin yhdistyksen jäsenillä on omia aseita joita he ovat ystävällisesti antaneet käyttää harjoituksissa. Ei toiminta tietenkään pelkkää ampumista ole. Ammuntojen aluksi olemme käyneet läpi turvallista aseenkäsittelyä, esim. ”sormivarmistus” on varmaankin jo kaikille tuttu käsite.

Kaikkeen tulee varautua toiminnassa, jossa on mukana aseita ja ihmisiä. Ensiapu tulee muistaa aina tällaisessa toiminnassa. Meidän onneksemme jäsenistössämme aktiivisena toimijana on ensihoidon ammattilainen, hän on pitänyt porukalle ammuntojen aluksi lyhyitä harjoituksia esim. raa-joihin tulleiden verenvuotojen tyhdyttämiseksi ns. kiristyssidettä käyttäen. Myös hypotermian estämistä on harjoiteltu. Nämä toimet antavat lisää aikaa potilaalle hätätapauksessa kun ammattiapua odotetaan paikalle.

Muistakaa: Ensiapupakkaus kuuluu ampumaratatoiminnassa vakiovarusteisiin!

Uutena toimintamuotona olemme aloittaneet SRA-ammunnat. Aluksi kutsuimme SRA-ammuntaa harrastavia kavereita esittelemään meille lajia. Järjestettiin esittelykisa, jonka jälkeen meille esiteltiin aseita ja varusteita joita lajissa käytetään. Tämä esittelytilaisuus keräsi paljon harrastuksesta kiinnostuneita paikalle.

Tuosta innostuneena päätimme järjestää SRA-kurssin Marraskuun lopussa. Ilmoittautuneita saatiin reilunlaisesti, siis kiinnostusta harrastukseen on. Näillä toimilla olemme saaneet tänä vuonna paljon uusia jäseniä yhdistykseemme.

Toiminnan järjestäminen jäsenistölle on yhdistyksen toiminnan peruskivi.

Kuhmolaiset ja Kuhmossa vaikuttaneet Marskin ritarit

Teksti: Matti Halonen

Kuvat: SA-kuvat

Kuhmon oma ritari

Mannerheim-ristin ritariarvo on myönnetty yhdelle Kuhmolaissyntyiselle taistelijalle. Mannerheim-ristin ritari numero 112, Yliluutnantti Veikko Kullervo Leskinen, syntyi Kuhmossa 31.5.1920 Pekka ja Signe Leskisen perheeseen. Isä, Pekka Leskinen, toimi Kuhmon seurakunnan kappalaisena. Kullervo Leskisen ritariansiot perustuivat jatkosodan aikaiseen kaukopartiotoimintaan partioiden johtajana vihollisen selustassa. Sotien päätyttyä Leskinen jätti sotilasammatin ja toimi konttoristina Kajaani Oy:n Kuhmon konttorissa ja Nilsiä tiemestari-piirissä. Veikko Kullervo Leskinen kuoli 21.3.1958. Hänen viimeinen leposijansa on Siilijärven hautausmaalla.

Muut Kuhmossa vaikuttaneet ritarit

Muita Kuhmossa sodan jälkeen asuneita ja toimineita ritareita ovat Yliluutnantti Toivo Korte, ritari numero 94, Majuri Eino Penttilä ritari numero 79 ja Kapteeni Toivo Korhonen ritari numero 187. Myös heidän ritariansionsa kertyivät lukemattomista partiomatkoista vihollisen selustaan taitavina partioitten johtajina. Viimeksi mainitut ritarit jatkoivat sotilasuraansa sodan jälkeen Rajavartiolaitoksen palveluksessa, jossa työpaikkana josakin uran vaiheessa oli Kuhmo.

Toivo Korte

Toivo Korte aloitti sotilasuransa talvisodan aikana nostomiehenä, koska hänet oli aikaisemmin vapautettu sotilaspalveluksesta sokeutuneen silmän takia. Esimerkillisen palveluksen ja taistelu-kentällä osoitettujen ansioiden perusteella hän eteni ryhmänjohtajasta upseerin uralle saakka. Talvisotaan Korte osallistui Er.P 2 ja JR 5 riveissä Karjalan kannaksella

ja jatkosotaan JR 12:sta Laatokan Karjalassa sekä Karjalan kannaksella, missä hän toimi jääkärijoukkueen johtajana. Erityiset ansiot, jotka olivat mukana myös ritariksi myöntämisperusteluissa, tulivat hänen ansioistaan kaukopartioiden johtajana. Toivo Korte haavoittui kaksi kertaa. Kortteen sotilasura jatkui sotien jälkeen Rajavartiolaitoksessa vuodesta 1945 alkaen vuoteen 1960 saakka. Kuhmon rajakomppaniassa hän toimi Lentiirassa rajajoukkueen johtajan tehtävässä vuosina 1950 -1956.

Eino Penttilä

Talvisodan syttyessä Eino Penttilä toimi Kuhmossa Viiksimon rajavartiolaseman päällikkönä vastaanottamassa ja viivyttämässä sillä suunnalla esiintyneitä vihollisen partioita. Talvisodassa Penttilä taisteli Er.Os 14 ja Er.P.38 riveissä Kuhmossa ja Virolahdella. Jatkosodan ajalta hänet erityisesti tunnetaan ansiokkaana kaukopartiomiehenä Rajapataljoona 6 ja 14.Divisioonan kaukopartio-osastossa joukkueen johtajan ja komppanian päällikkönä. Sodan päätyttyä Eino Penttilä toimi Kuhmon rajakomppanian päällikkönä vuosina 1944 -1947.

Toivo Korhonen

Toivo Korhonen tuli kirjoittajalle tutuksi 50-luvulla hänen asuessaan ja toimiessaan Jämäksessä rajakomppanian nuorempana upseerina. Hänestä taustoistaan ja ansioistaan seuraavassa hieman tarkemmin. Toivo Johannes Korhonen syntyi 14.5.1916 Kuopion maalaiskunnassa maanviljelijä perheeseen. Kolmesta avioliitosta hänelle syntyi neljä lasta.

Talvisodassa Korhonen taisteli Liek-

Veikko Leskinen 31.5.1920-21.3.1958

san suunnalla Erp 13 riveissä Hatun ja Inarinkylän alueella, jossa hän haavoittui ensimmäisen kerran. Jatkosodassa miestä vietiin Rukajärven suunnalle joukkueen-johtajaksi rajamiesten komppaniaan, josta hänet edelleen siirrettiin 14.divisioonan perustettuun kaukopartio-osastoon partionjohtajaksi vuosiksi 1941 – 1943 ja osaston johtajaksi 1943 – 1944.

Rukajärven viimeiset kuukaudet Korhonen toimi komppanian päällikkönä JR 52:ssa. Jatkosodassa hän haavoittui kaksi kertaa.

Rukajärven suunnalla 14. Divisioonan taisteli noin 200 km levyisellä rintamalla. Päätien kiinteän rintamalinjan lisäksi laajaa erämaa aluetta valvottiin ja varmistettiin runsaalla kenttävaratio-verkostolla ja partio toiminnalla. Divisioonan selviytymisen kannalta oli tärkeä tietää, missä vihollisen joukot sijaitsivat, sekä milloin ja miten ne aikoivat toimia. Kaukopartio osastoilla oli runsaasti tehtäviä, tiedusteltiin, siepattiin vankeja, tu-

hottiin kohteita, tulitaisteluiltakaan ei vältytty. Toivo Korhonen teki vihollisen selustaan 64 partiomatkaa, joissa kuljettua matkaa kertyi 3400 kilometriä. Partiomatkoilla tuhottiin 109 vihollista, siepattiin viisi vankia ja tuhottiin lukematon määrä kalustoa.

Korhosen sotilasjohtajan ominaisuuksista esimerkkinä monella partiomatkalla mukana olleen Urpo Korhosen kertomus; Toivo Korhosta pidettiin yleisesti ilmiömäisenä aseitten tuntijana, käsittelijänä ja ampujana. Tietenkin muilla henkilökohtaisilla ominaisuuksilla, kuten älykkyydellä, nopealla havaintokyvyllä, kestävyydellä, yltiöpäisellä rohkeudella, tilanesilmällä ja rajamiehen taidoilla oli oma osuutensa. Korhosen mainetta korosti se, että hän toi partionsa ehjänä takaisin.

Ansoistaan kaukopartiotoiminnassa hänelle myönnettiin Mannerheim-ristin ritarin arvo 10.2.1945.

Lehdon retki

Tunnetuin Korhosen johtama kaukopartio suuntautui Lehdon kauppaan noin sadan kilometrin päähän vihollisen selustaan. Sotien päätyttyä valvontakomissio etsi suomalaisista taistelijoista sotasyllisiä. Myös Lehdon retken partionjohtajaa syytettiin partiomatkan tapahtumista. Tämä kirvestappo nimellä käynnistynyt oikeudenkäynti käynnistyi vuonna 1946 erään sissin langettua ilmiantoon 50 000 markan suuruisen palkkion saatuaan. Syytäjällä oli vaikeuksia todistajien löytämisessä, mutta Korhoselle puolustustodistajia löytyi toista sataa. Rukajärven sissit olivat lähteneet liikkeelle vielä kerran. Toivo Korhonen todettiin syyttömäksi.

Sodan jälkeen

Sodan jälkeen Toivo Korhonen jatkoi rajavartiolaitoksessa vuoteen 1962, jonka jälkeen siirtyi Pohjois-Savon prikaatiin, josta jäi eläkkeelle 1965. Työelämä jatkui Kokoomuksen Kainuun piirin toiminnan-johtajana vuosina 1965 – 1969.

Sodan kauhut tulivat Toivon perheessä isän kautta tutuiksi. Painajaiset vai-

vasivat ja purkautuivat öisin tuskanhuudoiksi. Sodissa saadut sirpaleet vaivasivat koko loppuelämän. Toivo oli kertonut perheelleen, että ei haluaisi kuolemansa hetkellä olla yksin. Toisin kuitenkin kävi. Toivo matkusti 22.9.1969 työtehtävien vuoksi Helsinkiin. Rautatieaseman edustalla ohikulkijat näkivät keski-ikäisen miehen makaavan kadulla, kulkivat ohi nokkaansa nyripistäen, noita lojuu milloin missäkin. Sitten tulivat poliisit ja totesivat miehen kuolleeksi. Sissiritari oli menehtynyt äkilliseen sydänkohtaukseen. Toivo Korhosen viimeinen leposija on Vehmersalmen hautausmaalla.

Toivo Korte 18.4.1911-10.8.1965

Mannerheim-risti

”Erinomaisen urheuden, taistellen saavutettujen erittäin tärkeiden tulosten tai erikoisen ansiokkaasti johdettujen sotatoimien palkitsemiseksi voidaan Suomen puolustusvoimain sotilas hänen sotilasarvostaan riippumatta nimittää Vapaudenristin 1. tai 2. luokan Mannerheim-ristin ritariksi.”

Mannerheim-ristin ritariksi nimitettiin jatkosodan aikana ja välittömästi sotien jälkeen 191 sotilasta.

Toisen kerran Mannerheim-ristin ritariksi nimitettiin 3. divisioonan komentaja, kenraalimajuri Aaro Pajari, Jalkaväkirykmentti 50:n komentaja, eversti Martti Aho, Hävittäjälentolaivue 24:n lentueen päällikkö, kapteeni Hans Wind ja Hävittäjälentolaivue 34:n ohjaaja, lentomestari Ilmari Juutilainen.

Vasemmalta Mannerheim-ristin ritarit Toivo Korhonen ja Eino Penttilä. Oikealla Tauno Lukkari

Kuusi vuosikymmentä reserviläistoimintaa

Paltamon Reserviläiset 60 vuotta

Teksti: Ossi Laine

Kuvat: Paltamon Reserviläisten arkisto

Paltamon Reserviläisillä tuli täyteen viime vuoden marraskuussa kuusi toiminnan vuosikymmentä. Sotiemme veteraanien perustama Paltamon Reservialiupseeriyhdistys aloitti toimintansa kylmän sodan aikana, jolloin veteraanisukupolven kunnioitus ja arvostus olivat alamaissa ja myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen kannalta ilmapiiri ei ollut suotuisa.

Reservin aliupseerien järjestäytymisen alkoi Kainuussa viisikymmenluvun puolessa välissä. Ensimmäinen yhdistys perustettiin Kajaaniin 1955. Vuoteen 1961 mennessä kaikkiin Kainuun kuntiin oli perustettu yhdistykset.

Perustaminen

Tiistai-iltana 8.11.1960, kokoontui 22 paltamolaista reservin aliupseeria eri puolilta pitäjää entiseen suojeluskuntataloon Paltalinnaan. Tilaisuudessa oli mukana samana vuonna perustetusta Kainuun Reservialiupseeripiiristä puheenjohtaja Toivo Immonen, Holger Huotari ja Veikko Sukuvaara. Reserviupseeripiiristä läsnä oli Eero Eskelinen ja Paltamon Reserviupseereista Antti Leinonen. Tilaisuudessa Kainuun Reservialiupseeripiirin silloinen puheenjohtaja Toivo Immonen esitti alustuksen reservialiupseeriyhdistyksen perustamisesta Paltamoon. Hän korosti puheessaan yhdistyksen tarpeellisuutta paikkakunnalle. Alustuksen jälkeen käydyn vilkkaan keskustelun perusteella päätettiin yksimielisesti perustaa paikkakunnalle Paltamon Reservialiupseeriyhdistys ry ja samalla liittyä Reservialiupseeriliittoon. Kokouksessa yhdistykseen liittyi 16 jäsentä. Perustajajäsenistä Jaakko Heikkinen on edelleen yhdistyksessä jäsenenä.

Yhdistyksen tarkoituksena oli sääntöjen mukaan toimia jäsentensä yhdyssiteenä, huolehtia jäsentensä henkisestä ja ruumiillisesta kunnosta, luoda toiminnallaan oikea käsitys aliupseerikunnan merkityksestä, tukea taloudellisesti puutteenalaisia jäseniään ja heidän omaisiaan sekä

Paltamon Reservialiupseerit ry:n perustavan kokouksen osanottajat 8.11.1960 Paltalinnessa.

kaatuneiden aliupseereiden omaisia. Perustavassa kokouksessa valittiin yhdistykselle myös johtokunta, johon tuli vaalissa valituksi 8 jäsentä. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Esko Riehungangas Kontiomäestä. Lisäksi johtokuntaan valittiin Mikko Tuomela, Urpo Leinonen, Tauno Polvinen, Jarmo Jääskeläinen, Martti Leinonen kirkonkylältä, Seppo Kalaoja Variskylästä, Esa Keränen Kontiomäestä ja Aleksanteri Törhönen Mieslahdesta. Johtokunta järjestäytyi samana jo samana iltana, jolloin varapuheenjohtajaksi valittiin Tauno Polvinen ja sihteeri-rahastonhoitajaksi Jarmo Jääskeläinen.

Toiminnan käynnistäminen

Varsinaista toimintaa alettiin käynnistellä seuraavan vuoden 1961 alussa. Vasta perustetun yhdistyksen toiminta lähti vilkkaasti käyntiin. Ensimmäisen varsinaisen toimintavuoden toimintasuunnitelmassa oli jäsenten väliset hiihtokilpailut, piikkikilpailut, johon haastetaan mukaan Paltamon Reserviupseerikerho, kunnianosoitus sankarivainajien muistopäivänä, kesän ja syksyn aikana retkeilyä ja suunnistusta, itsenäisyyspäivän juhla sekä jouluaaton kunniaavartio. Ampumatoimintaan oli haettava erikseen lupa sisäasiainministeriöltä. Jäsenhankinta laitettiin alulle ja sitä varten valittiin eri kylille jäsenhankkijat. Kirkonkylälle Tauno Polvinen, Urpo Leinonen

ja Jarmo Jääskeläinen, Melalahteen Jorma Leinonen, Vaarankylälle Eeli Heikkinen, Uuralle Veikko Elfving, Variskylälle Seppo Kalaoja, Saariselle Jaakko Okkonen ja Kontiomäelle Esko ja Yrjö Riehungangas. Valittiin eri toimikuntia, kuten huvi- ja juhlatoimikunta sekä urheilutoimikunta.

Toiminta 60- ja 70-luvulla

Yhdistyksen toiminta oli 60- ja 70-luvulla tavanomaista, kunnianosoitukset sankarihaudalla, maastokilpailut, juhlat, esitelmät ja ammunta sekä kokoukset kuuluivat ohjelmaan. Jäsenmäärä kohosi tasaisesti aina vuoteen 1975 asti, ollen silloin 51 jäsentä. Yhdistyksen perustamisesta lähtien oli jäsenistön keskuudessa ollut ajatus oman lipun hankkimisesta. Asia oli puhuttanut johtokuntaa ja myös yksittäisiä jäseniä. Hanke oli törmännyt aina kuitenkin rahoitukseen.

Viimein eri vaiheiden jälkeen lippuhanke kuitenkin saatiin lopulta toteutettua, kun lipun naulaustilaisuus pidettiin Paltamon seurakuntatalolla 24.11.1982. Lippu vihittiin käyttöön 6.12.1982 Paltamon kirkossa. Vihkimisen suoritti läänirovasti Mikko Lammi. Lipun päävärit ovat keltainen ja vihreä, Kainuun maakuntävärit. Värien aaltoileva raja symbolisoi kirkonkylän rannasta avautuvaa Oulujärven ulappaa horisontteineen.

Muutosten aikaa

Yhdeksänkymmentäluvun alun suurimpiin mullistuksiin kuulunut Neuvostoliiton hajoaminen johti YYA-sopimuksen uuteen tulkintaan ja antoi aivan uusia mahdollisuuksia reserviläistoiminnalle. Yhdistyksen jäsenten kannalta ehkä merkittävä oli, että nyt myös yksityiset henkilöt sekä yhdistykset pystyivät hankkimaan sotilasaseiden puoliautomaateiksi muutettuja versioita ja tämä vilkastutti sittemmin ampumatoimintaa merkittävästi. Ampumatoiminta sekä vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen käynnistyminen 1993 alkoi näkymään lisääntyneenä toimintana erityisesti vuosituhannen vaihteen jälkeen.

Yhdistyksen sääntöihin hyväksyttiin merkittävä muutos vuonna 1997. Yhdistyksen jäseniksi voitiin uusien sääntöjen mukaan hyväksyä kaikki varusmiespalveluksen suorittaneet henkilöt sotilasarvoon katsomatta. Samalla yhdistyksen nimi muuttui Paltamon Reserviläiset ry:ksi Vuonna 2004 säännöistä poistettiin varusmiespalveluksen suorittamisen vaatimus ja sen jälkeen jäseneksi on voitu hyväksyä kaikki täysi-ikäiset Suomen kansalaiset, jotka johtokunta hyväksyy jäseneksi. Näin alkujaan aliupseeriyhdistyksestä on vuosikymmenien varrella kehittynyt avoin koko kansan maanpuolustusjärjestö. Kaikki ovat tervetulleita mukaan yhdistyksen jäseneksi.

Uuteen nousuun

Hieman ennen vuosituhannen vaihdetta yhdistyksen toiminnassa näkyi pieniä hiipumisen merkkejä. Hiljalleen 70-luvun huippuvuosista vähentynyt jäsenmäärä oli tällöin alimmillaan 19 jäsentä. 2000-luvun alkupuolella tapahtui yhdistyksessä sukupolven vaihdosta. Mukaan tuli uusia nuorempia jäseniä. Uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Jukka Tolonen vuonna 2001. Aktiivisen puheenjohtajan johdolla toiminta ja jäsenmäärä lähtivät kasvuun. Jäsenmäärä on 2000-luvulla kolminkertaistunut, ollen nyt yli 60 jäsentä.

Toiminta on muutoin säilynyt halki vuosikymmenien saman sisältöisenä. Suurelle yleisölle näkyvin toimintamuoto on maanpuolustustahdon

säilyttäminen. Joulutulet –tapahtuma otettiin täällä ensimmäisenä koko Suomessa uudeksi tapahtumaksi talvisodan päättymisen 50-vuotismuiston merkeissä vuonna 1989 ja se on laajentunut vähitellen koko maahan ja on nykyisin Reserviläisliiton suurin hengellinen tapahtuma. Jouluaaton kunniavartiossa ja itsenäisyyspäivän juhlallisuuksissa yhdistys on vuosittain perinteisesti mukana. Yhdistys tarjoaa mahdollisuuden harastaa fyysisen kunnon ylläpitämistä, ammuntaa ja osallistua maanpuolustustyöhön paikkakunnalla.

Yhteistoimintaa järjestöjen välillä

2000-luvun alkupuolella yhdistys päätti lähteä mukaan veteraanityöhön avustamaan heitä monissa asioissa missä he apua tarvitsivat. Käytännön veteraanityö on ollut talkootyötä ja auttamista jokapäiväisissä arjen askareissa. Muuta veteraanitoimintaa ovat mm. sotaveteraaniyhdistyksen hallinnollinen toiminta, veteraanihautajaisiin, erilaisiin juhliin osallistuminen ja veteraanikeräysten tukeminen.

Veteraanityö alkaa entistä suuremmassa määrin olla nykyisin perinnettöä. Yhdistyksellä on alusta lähtien ollut paikallistasolla yhteistyötä muiden paikallisten maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen kanssa. Luonnollinen yhteistyökumppani on ollut

paikallinen reserviupseerikerho. Yhteistyötä on ollut erityisesti Sotainvalidiin Veljesliiton Paltamon osaston kanssa, sekä Paltamon Sotaveteraanien kanssa. Myös Paltamon Urheilijat mainitaan toimintakertomuksissa.

Aktiivista toimintaa

Aiempiä vuosina erityisesti suunnistus sekä maasto- ja partiokilpailut sekä ammunta ovat saaneet jäseniä mukaan. Piiritasolla on saavutettu vuosikymmenien varrella useita mestaruuksia ja edustettu piiriä jopa valtakunnallisissa kilpailuissa. Paltamon Reserviläiset on voittanut Kainuun Reserviläispiirin yhdistysten välisen toimintakilpailun vuosina 2017 ja 2019.

Yhdistyksen menestyksellä toiminta pohjautuu aina aktiiviseen ja asialle omistautuneeseen jäsenkuntaan. Historiansa aikana reserviläisillä on ollut vuosikymmenien varrella mukana toiminnassa erityisen aktiivisia jäseniä. Kuuden vuosikymmenen aikana on ollut tähän mennessä 9 eri puheenjohtajaa, osa useaan eri otteeseen ja 6 sihteerä, eli kaudet ovat olleet varsin pitkiä.

Yhdistyksen aktiivista vuosikymmenien aikana voi tuoda esiin joitakin, kuten toiminnan alkuajoina Esko Riehungangas, joka heilutti puheenjohtajan nuijaa 19 vuoden ajan sekä Tauno Polvinen, Usko Perälä, Urho Aarnio ja Jaakko Heikkinen. Myöhemmin aikoina toiminnassa mukana ovat olleet erityisesti Veikko Sievänen, Kalevi Karppinen, Kimmo Kempainen, Seppo Härkönen, Martti Siira sekä Ari Häkälä.

Kun yhdistys nyt viettää koronatilanteen sen salliessa 60-vuosisuhlaa, yhdessä saman ikäisen Kainuun Reserviläispiirin kanssa, voidaan todeta toiminnan olevan edelleen aktiivista ja kehittyneen oikeaan suuntaan. Panostamalla aktiiviseen toimintaan ja säilyttämällä yhdistyksen näkyvyyden, luodaan positiivista kuvaa reserviläistoiminnasta. Näin mahdollistetaan yhdistyksen toiminnan jatkuminen elinvoimaisena myös tulevaisuudessa.

Aliupseereista reserviläisiksi

Ristijärven Reserviläiset ry 60 v.

Teksti: Ossi Laine

Kuvat: Untamo Pahkala, Ristijärven Reserviläiset

Marraskuussa 61 vuotta täyttävä yhdistys on kokenut toimintansa aikana monenlaisia vaiheita, alkaen toiminnan käynnistymisestä ja ensimmäisten vuosikymmenien maanpuolustuskielteisyydestä aina keskittymiseen hyviksi havaittuihin omiin toimintoihin. Niin kuin kaikki muutkin Kainuuseen perustetut aliupseeriyhdistykset, myös Ristijärven yhdistys on soittamme veteraanien perustama.

Reservialiupseeriliiton 40 v. seppeleenlasku sankarihaudoilla. Seppelpartiossa Yrjö Mikkonen ja Aarne Tolonen sekä lippuvartiassa Väinö Kärnä, Mauno Heikkinen ja Untamo Pahkala.

Perustaminen

Ristijärven kirkonkylälle kokoontui 20.11.1960 kaksitoista reservin aliupseeria perustamaan omaa yhdistystä Ristijärvellä. Kokouksen avasi aiemmin samana vuonna perustetun Kainuun reservialiupseeripiirin puheenjohtaja Toivo Immonen Kajaanista. Hän toi alustuksessa esille yhdistyksen tarpeellisuuden paikkakunnalle, kertoi sen säännöistä, toimintamuodoista ja tarkoituksista puolueettomana maanpuolustus- ja rauhan- tahtoa kasvattavana yhdistyksenä.

Alustuksen jälkeen käydyssä keskustelun perusteella päätettiin yksimielisesti perustaa paikkakunnalle reservialiupseeriyhdistys, jonka nimeksi hyväksyttiin Ristijärven Reservialiupseerit ry toiminta-alueenaan Ristijärven pitäjää. Sääntöjen mukaan yhdistys toimisi paikkakunnan reservin aliupseerien yhdessä ja huolehtisi erilaisten kilpailujen ja liikuntamuotojen avulla jäsentensä henkisestä ja ruumiillisesta kunnosta sekä luo toiminnallaan oikean käsityksen aliupseerikunnan merkityksestä ja jäsentensä velvollisuuksista.

Ensimmäisen johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin piirityönjohtaja likka Matero sekä muiksi jäseniksi

Ilmari Pikkarainen, Oskari Mulari, Eemeli Heikkinen, Veikko Tolonen, Ilmari Turunen, Aarne Tolonen, Toivo Mikkonen ja Yrjö Mikkonen. Edustajiksi aliupseeripiiriin kokoukseen valittiin likka Matero ja Yrjö Mikkonen. Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin Reino Hiltunen ja Veikko Leinonen sekä varatilintarkastajiksi Eetu Mikkonen ja Arvo Reunanen.

Vapaan sanan aikana käytetyissä puheenvuoroissa puhuivat Ristijärven Reserviupseerikerhosta Eero Oikarinen ja Kainuun Reserviupseeripiirin toiminnanjohtaja Eero Eskelinen. Kokouksen puheenjohtaja likka Matero lausui kokouksen päätöksen. Vasta valittu johtokunta järjestäytyi vielä perustavan kokouksen jälkeen ja siinä yhdistyksen varapuheenjohtajaksi valittiin Aarne Tolonen, sihteeriksi Yrjö Mikkonen ja rahastonhoitajaksi Toivo Mikkonen.

Toiminta

Ensimmäisten vuosikymmenien aikana merkittäviä toimintamuotoja oli maanpuolustushengen ylläpitämiseen liittyvät erilaiset tilaisuudet, reservipiirien kilpailut ja retket eri

kohteisiin. Viranomaisia avustava pelastuspartio toiminta käynnistettiin 1964, jolloin jokaiseen kuntaan Kainuussa perustettiin pelastuspalvelu- toimikunta. Pidettiin suunnitusharjoituksia ja kilpailuja yhdessä Ristijärven Pyryn kanssa. Yhteistoimintaa on harjoitettu alusta alkaen myös paikallisen Reserviupseerikerhon kanssa. Myös aktiivinen varain- ja jäsenhankinta nähtiin tärkeäksi jo toiminnan alkuvaiheessa.

Sotainvalidien ja veteraanien tukemiseksi on osallistuttu erilaisiin keräyksiin. Yhdistys on ollut järjestämässä paikkakunnalla erilaisia maanpuolustusjuhlia sekä muita koulutustilaisuuksia. Maakunnallinen maanpuolustusjuhla pidettiin ensimmäisen kerran Ristijärvellä 29.11.1964. Yleisöä oli salin täydeltä ja juhlapuheen piti everstiluutnantti H. V. Andersson.

Seuraava merkkitapahtuma yhdistyksen historiassa oli oman lipun vihkiminen 7.10.1979 maakunnallisessa maanpuolustusjuhlassa Paltamossa. Vihkimisen suoritti kenttäpiispa Viljo Remes. Yhtä aikaa vihittiin myös Kainuun Reservialiupseeripiirin ja Paltamon Reserviupseerikerhon liput.

Ajat muuttuvat

Kansainvälisen tilanteen muuttuessa 1990-luvun alussa käynnistyi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämät sotilaalliset- ja varautumiskoulutukset. Vapaaehtoisissa maanpuolustusjärjestöissä tämä antoi uusia mahdollisuuksia toimintaan.

Yhdistyksen säännöt uusittiin 2006, jolloin nimi muutettiin Ristijärven Reserviläiset ry:ksi. Tehdyllä sääntömuutoksella jäsenpohjaa laajennettiin, jolloin yhdistys muuttui avoimeksi maanpuolustusjärjestöksi. Jäseneksi voi liittyä sotilasarvoon tai sukupuoleen katsomatta 18 vuotta täyttänyt Suomen kansalainen.

On luonnollista, että jäsenmäärä on vaihdellut vuosien ja vuosikymmenien aikana. Korkeimmillaan jäsenmäärä oli 1987, ollen silloin 53. Toiminta on ollut välillä vaikeaa, mutta aina on löydetty uusi alku hiljaiselon jälkeen. Yhdistyksellä on ollut edustaja piirihallituksessa, heistä pisimpään Aarne Tolonen 15 vuotta vuosina 1963-1977. Untamo Pahkala oli reservialiupseeripiirin varapuheenjohtaja vuosina 1988-1990. Aktiivitoimijoista arvokkaimman huomionosoituksen sai Yrjö Mikkonen 6.12. 1986, kun hänelle myönsi puolustusministeri Reservialiupseeriliiton ansioristin.

Historiansa aikana on ollut 10 eri puheenjohtajaa, likka Matero, Aarne Tolonen, Yrjö Mikkonen, Pentti Heikkinen, Untamo Pahkala, Veikko Härkönen, Mauno Heikkinen, Toivo Karppinen, Hannu Keränen ja Risto Pyykkönen.

Reserviläistoiminnan tämän hetken tärkeimpiä toimintamuotoja ovat ampumarjoittelu, -tapahtumat ja -kilpailut ampumaradalla, veteraanityö, liikuntatapahtumat kesällä ja talvella. Lippu- ja kunniavartiot sankarihautausmaalla ovat kuuluneet yhdistyksen toimintaan koko sen toimintakauden aikana,

On myös osallistuttu joko kilpailijoina tai järjestäjinä erilaisiin harjoituksiin ja reservipiirien kilpailuihin. Ammuntaurheilulla on aina ollut voimakas osuus yhdistyksen toiminnassa.

Aliupseeriyhdistyksen lipun vihkiminen 1979. Vasemmalla puheenjohtaja Yrjö Mikkonen ja sihteeri Pentti Jokelainen.

Untamo Pahkala ja Eino Kymäläinen tikanheitossa.

Ristijärven keskuskoulun juhlasali oli ääriään myöten täynnä maanpuolustusjuhlassa 25.9 1988.

Perinteitä kunnioittaen

Sotkamon Reserviläiset ry 60 v.

Teksti: Ossi Laine

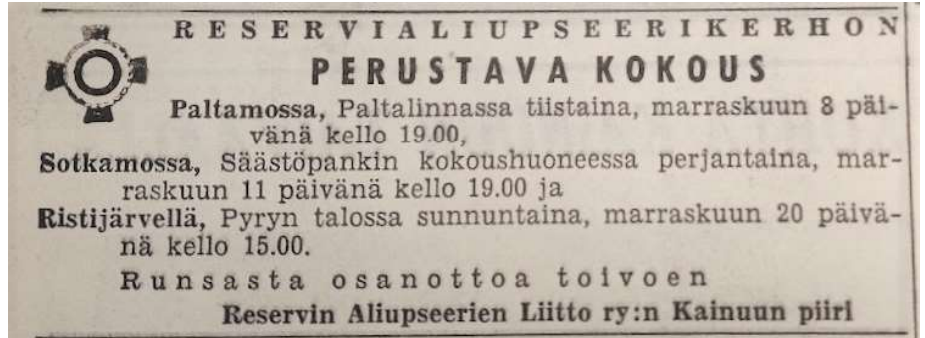
Kuvat: Tommi Tolvanen, Kainuun Reserviläispiirin arkisto

Sotkamon Reserviläisten toiminta on tänä päivänä monipuolista, pidetään kiinni vanhoista hyväksi havaituista toimintamuodoista. Veteraanityö on ollut aina hyvin keskeinen osa yhdistyksen toimintaa. Myös ampuma- ja kilpailutoiminta on aktiivista. Perinteistä aatteellista toimintaa edustavat kunniavartiot ja seppelien laskut sankarihaudoille. Jokaiselle sankarihaudalle sytytetään kynttilä itsenäisyyspäivänä.

Sotkamon kirkonkylälle, Säästöpankin kokoushuoneeseen kokoontui lehti-ilmoituksen kutsumana perjantaina 11.11.1960 runsaasti asiasta kiinnostuneita reservin aliupseereita. Paikalle saapuneista 34 osanottajasta suurin osa oli sotiemme veteraaneja. Kokouksen avasi Kainuun Reservialiupseeripiirin puheenjohtaja Toivo Immonen Kajaanista. Hän selosti alustuksessaan kerhon toimintaperiaatteita sekä toi esille kerhon tarpeellisuuden paikkakunnalle aliupseerien yhdyssiteeksi.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Aimo Korhonen ja sihteeriksi piirin sihteeri Holger Huotari. Alustuksen jälkeen käydyn keskustelun perusteella päätettiin yksimielisesti perustaa paikkakunnalle reservialiupseeriyhdistys, jonka nimeksi hyväksyttiin Sotkamon Reservialiupseerikerho ry. ja samalla se liittyi jäseneksi valtakunnalliseen liittoon.

Ensimmäisen johtokunnan puheenjohtajaksi valittiin Olof Wennerström, varapuheenjohtajaksi Yrjö Heinänen, sihteeriksi Pentti Piirainen, rahastonhoitajaksi Väinö Hirvonen, jäsenkerääjäksi Heino Junttila sekä muiksi johtokunnan jäseniksi Uuno Härkönen, Antero Huhtala, Leevi Pikkarainen ja Mikko Korhonen. Varsinaisiksi tilintarkastajiksi valittiin Markus Härkönen ja Arvi Juntunen sekä varatilintarkastajiksi Reino Möttönen ja Veli Sivonen.

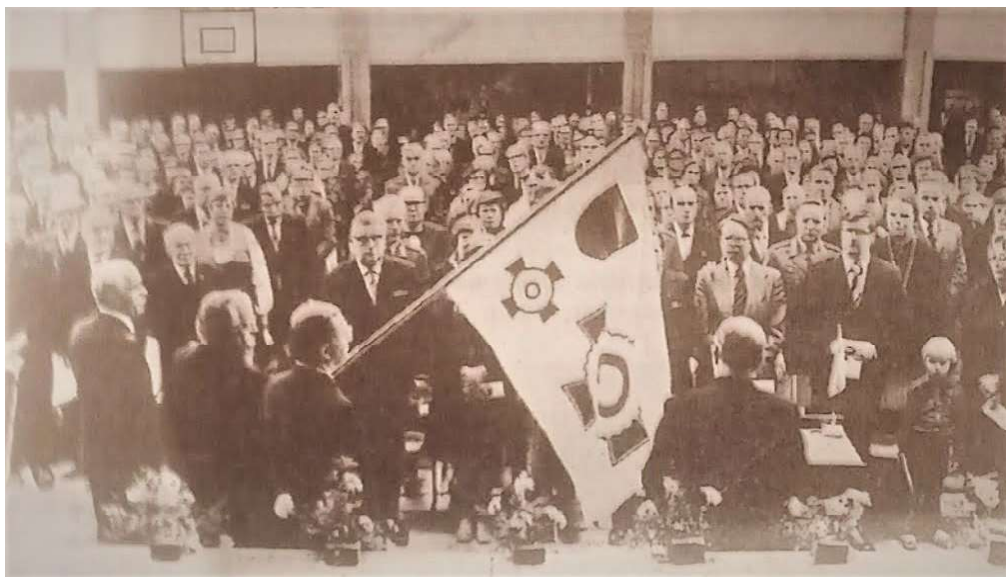
Samalla laadittiin myös toimintasuunnitelma seuraavalle vuodelle, joka sisälsi mm. ampu-maurheilua, suunnistusta, hiihtoa. Kaikki toiminta tapahtui läheisessä yhteistyössä paikallisen reserviupseerikerhon ja Kainuun Reservialiupseeripiirin kanssa.

Aliupseeriyhdistysten ja piirin perustamisessa oli innoittajana mukana jo vuosia aiemmin perustettu Kainuun Reserviupseeripiiri paikallisine kerhoineen. Niinpä nytkin ensimmäisenä onnitteli vasta perustettua kerhoa Heikki Soriola Sotkamon Reserviupseerikerhosta. Eero Eskelinen esitti Kainuun Reserviupseeripiirin onnittelut ja Reservialiupseeripiirin onnittelut Toivo Immonen.

Toiminta lähti vilkkaasti heti käyntiin. Loppuvuoden aikana järjestettiin mm. pikkujoulut Hiukan Harjulla, josta alla lehti-ilmoitus.

Maakunnallisessa maanpuolustusjuhlassa Sotkamossa 1.10.1978 vihittiin käyttöön Sotkamon Reservialiupseerit ry:n lippu. Juhlassa oli paikalla 500-600 henkeä.

Sääntöjen mukaan yhdistyksen tarkoituksena oli olla jäsentensä aatteellisena ja toiminnallisena yhdysiteenä sekä tukea valtakunnan turvallisuutta edistävää toimintaa.

Ensimmäisten vuosikymmenien aikana merkittäviä toimintamuotoja oli samat toimintamuodot, kuin muuallakin Kainuussa, eli maanpuolustushengen ylläpitämiseen liittyvät erilaiset tilaisuudet, reservipiirien kilpailut ja retket eri kohteisiin. Viranomaisia avustava pelastuspartiot toiminta käynnistettiin 1964, jolloin jokaiseen kuntaan Kainuussa perustettiin pelastuspalvelutoimikunta. Pidettiin suunnistusharjoituksia ja kilpailuja yhdessä paikallisen Reserviupseerikerhon kanssa.

Myös aktiivinen varain- ja jäsenhankinta nähtiin tärkeäksi jo toiminnan alkuvaiheessa. Yhdessä reserviupseereitten kanssa hankittiin rahaa omien kerhojen käyttöön mm. julkaisemalla verokalenteria. Kalenterin sitomistyö tehtiin talkoilla.

Kansainvälisen tilanteen muuttuessa 1990-luvun alussa maamme hallitus antoi ilmoituksen, että Pariisin rauhansopimuksen Suomea rajoittavat säännökset olivat menettäneet merkityksensä. Tämä antoi uusia mahdollisuuksia reserviläistoimintaan. Tällöin käynnistyi Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen järjestämät sotilaalliset- ja turvallisuuskoulutukset.

Kerhon alusta lähtien ampu-aurheilu oli yksi tärkeimpiä kerhon toimintamuotoja. Ampumaharjoituksia ja -kilpailuja on järjestetty vuosittain useita ja niihin myös on osallistuttu aktiivisesti.

Yhdistyksen jäsenkunta on jonkin verran vaihdellut ollen nyt 110 jäsentä. Suurimmillaan yhdistyksen jäsenmäärä on ollut 160 jäsentä. Heistä aktiivisia on kuitenkin yleensä ollut vain osa. Yhdistyksen perustaneet veteraanit olivat perustettaessa parhaassa iässä ja innostuneita. Tästä sukupolvesta oli aktiivisimmat pitkään mukana toiminnassa.

Yhdistyksen säännöt uusittiin 1997, jolloin nimi muutettiin Sotkamon Reserviläiset ry:ksi. Tehdyllä sääntömuutoksella jäsenpohjaa laajennettiin, jolloin yhdistykseen on voinut sen jälkeen liittyä kaikki asepalveluksen suorittaneet, jotka johtokunta jäseneksi hyväksyy.

Historiansa aikana yhdistyksessä on ollut useita eri puheenjohtajia, ensimmäisenä oli kerhon perustajajäsen Olof Wennerström, seuraavina Aimo Korhonen, Eino Parkkari, Pekka Kananen, Tauno Arffman, Leo Kokkonen, Veikko Rusanen, Reino Kilpeläinen, Reino Määttä, Kalevi Valtanen, Jari-Pekka Hakkarainen, Kalevi Valtanen uudelleen ja Mika Kilpeläinen. On mahdollista, että listasta puuttuu joku tai joitakin nimiä.

Piirin puheenjohtajina Sotkamon yhdistyksestä ovat toimineet Aimo Korhonen vuosina 1970-75, Tauno Arffman 1990-99, Yrjö Sorvari 2009-11 ja Kalevi Valtanen 2015-16.

Merkkitapahtuma yhdistyksen historiassa oli oman lipun vihkiminen 1.10.1978 maakunnallisessa maanpuolustusjuhlassa Sotkamossa. Juhlapuheen piti tuolloin kenraaliluutnantti Erkki Setälä.

Sotkamon Reserviläiset juhlivat yhdessä Paltamon ja Ristijärven yhdistysten sekä myös saman ikäisen Kainuun Reserviläispiirin kanssa vuosijuhlaa Kainuun Opistolla 5.12.2021. Lopuksi voidaan todeta toiminnan olevan edelleen aktiivista ja kehittyneen oikeaan suuntaan.

Aktiivijäsenenä Sotkamossa

Kalevi Valtanen liittyi Vaalan Reservialiupseereihin jo 1978. Muutto Sotkamoon toi yhdistyksen vaihdon paikalliseen aliupseeriyhdistykseen 1987. Hän on toiminut siitä lähtien johtokunnassa, ampuma-aliupseerina, puheenjohtajana, piirin puheenjohtajana, liittohallituksen jäsenenä, Perinteisen reserviläistoiminnan lisäksi tärkeässä roolissa on ollut veteraani- ja perinneyö. Kalevi on mukana Sotainvalidien Veljesliiton Kainuun piirin hallituksessa sekä Reserviläisliiton Perinneyön neuvottelukunnassa.

JALKAVÄKIRYKMENTTI 31:N KOLMANNEN PATALJOONAN SOTATIE HYÖKKÄYSVAIHEESSA

Teksti: Ari Komulainen

Kuvat: Tapio Kolehmäinen, SA-kuva

Kenttäarmeijan liikekannal-lepanossa 17.-18.6.1941 14.Divisioonan joukot perustettiin Maanselän sotilasläänin alueelta ja sen komentajana toimi eversti Erkki Raappana. Sotilaslääni koostui Iisalmen ja Kainuun suojeluskantapiiristä. Jalkaväkirykmentti 31:n perustamisalueena toimi Kainuun suojeluskuntapiiri. Tämän rykmentin ja sen alaisten pataljoonien sotatie on jäänyt hieman lapsipuolen asemaan käsitellessä 14.D:n joukko-osastoja sotahistoriassa. Osaltaan syynä tähän lienee se, että joukkojen uudelleenjärjestelyssä vuodesta 1942 alkaen rykmentti ja sen pataljoonat ja aselajijoukot lakkautettiin tai nimettiin uudelleen. Näin kävi myös sen III pataljoonalle (jatkoksa käytän tässä kirjoituksessa nimitystä pataljoona), jonka vaiheita nyt seurataan, keskittyen hyökkäysvaiheen taisteluihin.

PERUSTAMINEN

Pataljoona muodostettiin LKP:ssä seuraavasti:

- Esikunta perustettiin Sotkamon suojeluskuntatalossa
- 7. ja 8.Komppania Kiehimän Paltalinassa Paltamossa
- 9.Komppania Merkun talossa Kuhmossa
- Konekiväärikomppania Pihlajamäen talossa ja Riihimäen pappilassa Kuhmossa

Pataljoonan johtavia upseereita olivat:

- Pataljoonan komentaja, majuri Frans

- William Leppälax
- Adjutantti, luutnantti P. Linna
- Lääkäri, lääkintäluutnantti A.T. Kolehmäinen
- Sotilaspastori E. Oja-järvi
- 7.Komppania päällikkö, kapteeni L. Rusanen
- 8.Komppania päällikkö, luutnantti U. Kempainen
- 9.Komppania päällikkö, luutnantti O. Peltola
- Konekiväärikomppania, päällikkö H. Savolainen
- Kranaatinheitin joukueen johtaja, vänrikki O. Määttä
- Jääkärijoukueen johtaja, luutnantti Jaatinen

22.6. Pataljoonalle alistettiin kaukotiedustelupartio numero 3, johtajana vänrikki Eino Penttilä, vahvuudelta 1+1+29 = 31 miestä. Kaukotiedustelupartion, tai kaukopartion n:o 3 miehistö koostui pääosin Kainuun Rajavartioston kouluttamista nuorista varusmiehistä. 23.6. kaksi joukkuetta pataljoonan 9.Komppaniasta alistettiin Erillinen Osasto Miinoalle. Osaston nimi muuttui 30.6. Osasto Kekoseksi. Samana päivänä kello 19.00 annettiin pataljoonan komentajan puhuttelussa käsky, jossa pataljoona siirtyi pääosillaan Kiekinkosken-Hukkajärven maastoon. Kiekinkoskelta on rajalle matkaa linnuntietä noin 11 kilometriä ja Hukkajärven itäpäästä vajaa viisi kilometriä. Pataljoona oli keskitetty vahvennuksineen tälle suunnalle 30.6. mennessä. 26. Patal-

joonan vahvuus oli 26.6 33 upseeria, 170 aliupeeria ja 815 miehistöön kuuluvaa, yhteensä 1018 sotilasta. 27.6. Pataljoonalle alistettiin PST-tykkijoukkue, vahvuudelta 1+2+27 miestä ja 9 hevosta.

Päämaja antoi 14.D:lle hyökkäyskäsken 25.6. ja samana päivänä eversti Raappana antoi oman käsinsä hyökkäyksestä. 14.D oli ryhmittynyt toiminta-alueelleen

valtakunnan rajalle Kuhmo-Pielisjärvi -tasalle puolustukseen, mutta ryhmitys mahdollisesti myös hyökkäyksen. Osasto L:n, eli majuri Leppälaxin komentaman vahvennetun pataljoonan tehtävänä oli hyökätä suunnassa: Hukkajärvi-Raja-Elmutjärvi-Virran kapeikon länsipää. Katkaista tie ja valmistauduttava eri käskylä jatkamaan Virran kapeikon läpi tai hyökkäämään etelään Repolan suuntaan.

PENTTILÄ TIEDUSTELEE RAJAN YLI

Mannerheim-ristin ritari, majuri Eino Penttilä kertoo seuraavaa Rukajärven suunnan historiikkitoimikunnan haastattelussa 7.3.1991, haastattelija on Pentti Perttuli:

"Kun me siellä sitten olimme Hukkajärvellä, rajan pinnassa, maattiin ja aika tuli pitkäksi. Uutisia kuunneltiin ja tuumattiin, että mennäänpä

14. D:n ensimmäinen vanki, Abraham Sinakoff

vähän katsomaan tuonne rajallekin, että minkälaista se on siellä. Mulla oli neljä-viisi miestä mukana, kun sinne lähdimme ja aiottiin vaan tosiaan käydä siinä urassa mistä venäläiset olivat talvisodan aikana hyökänneet Suomeen. Ja niin me siitä sitten ryömittiin sen raja-aukon yli ja etenimme ehkä noin kilometrin verran. Siellä sitten näkyi ilmeisesti talvisodan aikaisia venäläisiä korsuja ja tuumattiin, että nuo korsut käydään tarkastamassa ja sitten palataan. Siinä oli pikkuinen suo ja olimme sen ylittäneet ja nousemassa sinne harjanteelle missä niitä korsuja oli, niin yksi poika sanoi, että ryssiä juoksee tuolla harjanteella. Ammutaanko? Ei siinä mitään muuta voinut sanoa kuin, että ammutaan. Siinä sitten syntyi meille taistelun poikanen ja siinä puolin ja toisin sitten ammuskeltiin, kunnes sitten tuumattiin, että tästä on lähettävä pois, kun kerran luvattomassa touhussa ollaan. Niin sitten tultiin hyvässä järjestyksessä pois. Ei siinä kenellekään mitään satunut.

Samana päivänä kun Penttilä teki luvattoman tiedustelu- / taisteluretken rajan taakse, antoi 14.DE käskyn pataljoonan esikunnan kautta Kaukotiedustelupartio n:o 3:lle ylittää raja, edetä Elmutjärvelle, tuhota siellä oleva kenttävartio ja tiedustella Omelian suuntaan.

30.6. kello 0.00 Saapui 14.D:n käsky, jonka perusteella komentaja antoi käskyn pataljoonan jääkärijoukkueelle ja KKK:n lääkintäryhmälle, johtajana luutnantti Jaatinen, siirtyä rajalle, josta yhteistoiminnassa 14.D:n kaukotiedustelupartio n:o 3 kanssa ottaa haltuun ja pitää Elmutjärven maaston. 1.7. kello 5.00 Ilmoitti Osasto Jaatisen lähetti, että kello 0.20 oli kaukotiedustelupartio n:o 3, vänrikki Penttilän johdolla valloittanut vihollisen puolella noin 10 kilometriä rajasta olevan Elmutjärven kaakkoispäässä sijaitsevan kenttävartion. Taistelussa kaatui kaksi vihollista ja saatiin yksi vanki.

Vanki oli 14.D:n sodan ensimmäinen sotavanki, nimeltään Abraham Sinakoff, kansallisuus tataari, Puna-Armeijan alokas ja kiväärimies, syntynyt 1915, ei ole luku- eikä kirjoitustaitoinen. Kaukotiedustelupartio n:o 3 vahvennettiin 1.7. vielä yhdellä joukkueella: kello 18.00 lähti vänrikki A. Leinosen joukkue 8. komppaniasta marssille Elmutjärvelle. 4.7. kello 01.00 lähti Osasto L etenemään hyökkäyskäskyn mukaisesti rajaa kohden. Rajan osaston kärki ylitti kello 10.45, tavoitteena Elmutjärven tasa.

Matka Kiekinkoskelta Hukajärvi kiertäen oli rajalle 14 kilometriä tietöntä korpimaastoa, josta Elmutjärvelle vielä 10 kilo-

Jsp toiminnassa Pläkkäjässä

metriä lähes samanlaisesta maastoa, missä kulki jonkinmoinen polku-ura. 4.7. kello 20.30 Saapui Os. Penttilä neljänvuorokauden tiedustelumatkalta Roukkulan suunnasta. Vihollista ei Roukkulassa tavattu. Osasto Penttilän ja Jaatisen välittämät tiedustelutiedot, joiden mukaan Pläkkäjän kannas on vihollisen miehittämä, puro Torosjärven ja Vesunkijärven välillä noin 12 – 80 metriä leveä, paikoitellen koskia. Puron itä-rannan suon takainen harjanne on vihollisen miehittämä ja varustama, samoin ns. Kusajärvien kannakset. Roukkulanjärven kylässä ei havaittu vihollista.

PLÄKKÄJÄN KANNAS

Osasto L:n taisteluosat lähtivät etenemään 5.7. kello 09.00 Elmutjärveltä Pläkkäjän suuntaan ja saavuttivat Torosjoen ja sen itäpuolella olevan Pläkkäjän kannaksen kello 14.50. Kannas oli vihollisen vahvasti miehittämä ja varustama. Tässä kaatui pataljoonasta ensimmäinen mies, alikersantti Pääkkönen konekiväärikomppaniasta sai silta-vartiomiehen automaattikiväärillä ampuman räjähtävän luodin osuman vatsaan.

Osasto L hyökkäsi 8., 12., 21.7. kannakselle, mutta

ei onnistunut murtamaan sen puolustusta. Vaikka 12.7 hyökkäyksestä alkaen käytössä oli tykistön ja kranaatinheitin komppanian tulituki. Omeliaan sijoitettu vihollisen tykistö ja kranaatinheitimet tukivat JR 337 ensimmäisen pataljoonan ja rajamiesten vahvistamaa puolustusta tehokkaasti. Puolustajilla oli käytössään runsaasti konetuliaseita. 21.7. suoritettu hyökkäys oli yhdistetty divisioonan muiden joukkojen hyökkäykseen, joka synnytti Omelian motin. Hyökkäyksen koodina oli Kenttäoikeus istuu 21.7. kello 8.00. Osasto L:n hyökkäyksen h-hetki oli viisi ja puolituntia myöhemmin, kello 13.30.

Divisioona alisti Osasto L:lle lisää voimaa. 10.7. sille alistettiin JR 31:n kranaatinheitin komppania päällikkönä luutnantti Veikko Haapalainen ja 21.7. JR 10:n 13. Komppania, päällikkönä luutnantti Larmo. 22.7. kello 05.05 Larmon komppania hyökkäsi suon yli sen itälaidan harjanteelle, jossa vihollisen kenttälainnoitettu puolustusasema sijaitsi. Hyökkäys mursi puolustuksen, Larmon miehet valtasivat asemat ja tuhosivat korsut. Tässä hyökkäyksessä toimi tehokkaasti joukkueenjohtaja

kersantti Niilo Korhonen. Raappana esitti Korhoselle Mannerheim-ristiä ja esityksessä on kohta:

Pläkkäjässä 22.7.1941 Korhonen hyökkäsi kohteelle joukkueensa ensimmäisenä miehenä, mursi vihollisen lujat hirsibunkkerit, tuhoten ne kasapanoksia ja konepistoolia käyttäen.

Niilo Korhoselle myönnettiin Mannerheim-risti numerolla 105, 8.3.1943. Komppania Larmon tappiot Pläkkäjän – Omelian taistelussa olivat 6 kaatunutta, 17 haavoittunutta. Pataljoonan tappiot Pläkkäjän kannaksen taisteluissa olivat yhteensä 10 kaatunutta, 1 kadonnut ja 48 haavoittunutta. Etenemään päässyt pataljoona saapui 23.7. kello 09.00 Omelian kylään, Omelianjoen pohjoisrannalle. Kylä oli sytytetty palamaan arviolta kaksi tuntia aiemmin.

Vihollinen oli asemissa noin puolitoistakilometriä Omeliasta itään olevan purolinjan itäpuolella. Komppania Larmo varmisti purolinjan länsirannan. Hyökkäys yhteyden saamiseksi I/JR 52, eli pataljoona Kumlinin joukkoihin, aloitettiin 24.7. kello 3.15. Viholliselta oli jo luonto pois ja yhteys saatiin kello 15.10 Roukkulanjärven etelärannalla. Omelian mottitaistelut olivat pataljoonan osalta päättyneet. Yhteenvetona voidaan todeta: Pataljoonan aktiivinen toiminta Pläkkäjän ja Kusajärvien kannaksilla hämäsi vastustajaa Omelian suunnalla, se oletti suomalaisten päähyökkäyksen tulevan tältä suunnalta ja se jätti eteläisen sivustansa kokonaan varmistamatta. Näin saarostustaistelu voitiin suorittaa yllättäen voitokkaaseen lopputulokseen asti. 14.D:n tappiot Omelian

mottitaistelussa olivat 81 kaatunutta, 4 kadonnutta ja 209 haavoittunutta. Vetäytyvän vihollisen takaa-ajoon Ontrosenvaaran suuntaan käskettiin JR 10. JR 31 pääsi lepoon, mottialueen puhdistukseen, sotasaaliin kokoamiseen ja lähipartiointiin.

ONTROSENVAARAN SAAR- ROSTUSTAISTELU

Pataljoona marssi 29.-31.7. Rukajärven tietä pisteen 147.7 leiripaikalle, joka oli lähellä Tiiksjokea ja venäläisten rakentamaa Tiiksjärven lentokenttää. 1.8. kello 18.05 ilmoitettiin, että kentälle tulee omia koneita kokeilemaan kentän sopivuutta lentotoimintaan. 3.8. JR 31:n majoitusalue siirrettiin Lihjärven maastoon, kolme kilometriä länteen Tsirkka-Kemijoesta, III pataljoona järven länsipuolelle. Päätieltä kaakoon Lihjärven länsipuolelle ja siitä Tsirkka-Kemijoen raivattiin huoltotie.

Aloitettiin käsketty tiedustelu. Jääkärirykmentti toteasi vihollisen varmistaneen Tsirkka-Kemijoen itärannan Sarkalammesta noin 4 kilometriä etelään, myöhemmin nimetyt Laistonsuon tasalle ja siitä vahvoilla partioilla Muujoen liittymän eteläpuolelle asti. Jokivarrella havaittiin useampia 40 – 80 miehen partioita. Vastustaja tiesi jo karttaa katsomalla, että suomalaisten hyökkäys tulee etenevänsä tätä kautta ja oli siten panostanut Tsirkka-Kemijoen varmistukseen. 5.8. käskettiin 8. Komppania liikkeelle mukanaan kahden vuorokauden muona, ylittämään Tsirkka-Kemijoki ja hyökkäämään joen itärantaa pohjoiseen. Joen ylitys onnistui kello 01.00 Muujoen liittymän eteläpuolelta kosken kohdalta ja komppania pääsi etene-

mään noin kilometrin pohjoiseen vihollisen sitkeästi viivyttäessä. Tätä reittiä oli käyttänyt kaukopartio Penttilä 29.7.–5.8. tiedustellessaan vihollisen puolustusjärjestelyjä Tsirkka-Kemijoen itäpuolella ja Ontrosenvaara-Rukajärvi tieltä.

8.K:n edetessä jokivartta, alkoivat vihollisen vastatoimet, se hyökkäsi vahvoin voimin ylityspaikkaa suojaavaa puolijoukkuetta vastaan ja komppanian piti vetäytyä joen länsirannalle. Komppanian tappiot olivat 4 kaatunutta ja 2 haavoittunutta. Vihollinen menetti kaatuneina noin 25 miestä. 5.8. kello 9.00 Alistettiin JR 31 II:sta pataljoonasta 4. Komppania Pentikäinen pataljoonalle. Komppania Pentikäinen aloitti joen ylityksen 6.8.1941 kello 05.00, nyt Muujoen liittymän pohjoispuolelta, Baraki-kosken kohdalta. 6.8. Kello 8.00 aloittivat Pataljoona ja JR 31:n komentajalle alistettu I/JR 10, pois lukien 8.K ja komppania Pentikäistä tukevat kone-

kivääri- ja kranaatinheitinjoukkueet, siirtymisen lammen 145.9 pohjoisrannalta, tarkoituksena ylittää Tsirkka-Kemijoki Kotsamapuron kohdalta I/JR 10 kärjessä.

Ylitys ei kuitenkaan onnistunut. Vihollinen oli vankasti varmistanut joen itärannan ja pystyi tulittamaan kaukaakin pioneerien veneellä joen yli vetämää polkusuuta. Joen yli saatiin vain kymmenkunta Majewskin pataljoonan jääkärirykmentin miestä. Pioneeripataljoona 24:n komentaja, kapt. O. Luhas kaatui kello 18.40 rintaan osuneesta luodista, lisäksi menetettiin kaksi pioneerikaatunutta. Haavoittuneita tuli ylitysyhteyksessä useampia. Kello 10.15 käskettiin 8.K tukemaan komppania Pentikäistä, pois lukien kaksi joukkuetta, jotka oli jätetty varmistamaan edellisen päivän taistelupaikkaa joen länsirannalla. Koska I/JR 10:n ja pataljoonan joen ylitys ei onnistunut Kotsamapuron tasalta, käski rykmentin komentaja patal-

joonan kokonaisuudessaan tukemaan luutnantti Pentikäisen komppaniaa.

Pataljoona lähti marsille kello 15.15 ja Tsirkka-Kemijoen ylityspaikka Baraki-koskella saavutettiin kello 17.15 ja komppania Pentikäinen kello 18.00. Eteneminen joen suuntaisesti pohjoiseen jatkui komppania Pentikäinen edelleen kärjessä. Kello 20.10 annettiin I/JR 10:lle käsky alistaa yksi komppania pataljoona Leppälaxille, joka pitäisi olla joen itäpuolella Kemisanan tasalla. 2./JR 10 alistettiin ja se aloitti heti siirtymisen joen itäpuolelle.

Muu osa Majewskin pataljoonasta asetui lepoon jokirannan länsipuolen maastoon. 6.8. kello 21.00 sai komppania Pentikäinen vastaansa kiivaan konekivääri- ja kivääritylteen 100 metrin päässä olevasta metsäniemekkeestä. Eteneminen pysähtyi. Tulitus jatkui noin tunnin ajan. Suosta nousi sankka sumu ja myös 7. ja 9.K:n hyökkäys tyrehtyi sumuun, pimeyteen ja vihollisen kiihtyvään tulitukseen. Kello 22.30 hyökkäysosasto vetäytyi 300 metriä taaksepäin. Vetäytyminen onnistui sakean sumun suojassa ilman suurempia tappioita. Vain yksi mies sai lyhyeltä matkalta ammutun räjähtävän luodin osuman kypäräänsä ja hänen luultiin kaatuneen, mutta aamulla mies ilmestyi täysin terveenä komppaniaansa. Oli menettänyt tajuntansa osumasta. Vetäytyneet osasto leiriytyi, sai kello 24.00 keitto- ja kuivamuonan.

Itse Laistonsuon taistelua ei tässä yhteydessä tarkemmin käsitellä, koska se vaatii oman esityksensä ja veisi runsaasti palstatilaa. Laistonsuon jälkeen hyökkäys jatkui 9.8.1941 kello

III/JR 31 marssilla kohti Ontrosenvaaraa.

03.00 pataljoonan komentajan antamalla käskyllä. Paikalla olivat 4:n., 6:n. ja 9.Komppanian päälliköt, JR 31:n Krh komppania päällikkö sekä tykistöstä tulenjohtaja luutnantti Kuusela. Käsky: tehtävänä hyökkäyksen jatkaminen, tavoitteena Novinkajärven-Tsirkka-Kemijoen välisen kannaksen kapein kohta, noin kaksi ja puolikilometriä Kotsamapurosta pohjois-luoteeseen. H-hetki kello 05.00. Tykistön tulivalmistelu alkaa H -33 minuuttia, KRH:t liittyvät tulivalmisteluun. Taisteluportaan komentajan toimii pataljoonalle alistettu II/JR 31:n komentaja, kapteeni Möttönen.

Hyökkäys eteni käskyn mukaisesti. Kello 15.35 saavutettiin vesistöjen eteläpuolella kulkeva vihollisen huoltotie. Tällöin vihollinen teki kovan vastaiskun tykistön tukemana. Vastaisuus kesti kello 18.00 asti. Pohjoisessa alkoi JR 10:n hyökkäys kello 22.00, jota edelsi tykistön 20 minuuttia kestänyt voimakas tulivalmistelu, jonka jälkeen 10 minuuttia kiivasta konekivääri-, pikakivääri- ja kivääriltä. Samanaikaisesti hyökkäsi oikealla puolitoista joukkuetta 5.Komppaniasta vänrikki Meriläisen johdolla. Vihollinen oli paennut, joten pataljoonan hyökkäyksen tavoite saavutettiin nopeasti. Tavoitteen miehitys oli suoritettu loppuun 10.8. kello 03.00 mennessä. Pataljoona määrättiin rykmentin reserviksi 11.8. Kotsmapuron ja metsälinjan väliseen maastoon. Käskettyyn maastoon pataljoona pääsi kello 14.00. 7.Komppania teki hyökkäyksen kello 20.00 JR 52:n huoltotielle hyökänneen vihollisen selustaan, vahvistuksena neljä konekivääriä. Vihollinen ajettiin pakosalle.

JR 52 oli juuttunut koviin taisteluihin yrittäessään edetä Ontrosenvaara-Rukajärvi tielle.

Tätä etenemistä vauhdittamaan käskettiin pataljoona hyökkäämään kukkulalle piste 192.7 ja ottamaan sen itäpuolinen maasto haltuun. Hyökkäys alkoi 13.9. kello 05.30, metsälinjan maasto saavutettiin ilman vastusta kello 06.30 ja kello 08.45 lampimaasto pisteen 192.7 itäpuolella. Alueen puhdistuksessa saatiin yhdeksän vankia. Vihollisen vastarintaa ei juuri ollut. Päivän tappiot olivat 2 haavoittunutta.

Pataljoona leiriytyi pisteestä 192.7 kilometri kaakkoon olevan lammen rantaan. 15.8. kello 02.00 pataljoona lähti leiristä käskyn mukaan liikkeelle kohden käskettyä majoituspaikkaa Novinkajärven rannalla, pisteen 137.9 maastoon. Pataljoona haravoi marssilla leirialueen ja Ontrosenvaara – Rukajärvi välisen alueen yhdessä I Pataljoonan, joka eteni oikealla ja II Pataljoonan, vasemmalla, kanssa. Matkalla 7.K otti kolme vankia. Kello 6.30 saavutettiin majoituspaikalle. Maj. W. Leppälaxilla alkoi 5 vuorokauden loma. Mainittakoon, että pataljoonan majoitusalue oli samalla alueella, johon myöhemmin pystytettiin Raappanan komentopaikka Rukapirtti.

Pataljoonan tärkein tehtävä Ontrosenvaaran saarrostustaistelussa oli varmistaa ja puhdistaa vihollisesta I/JR 10 ja JR 52:n vasen sivusta Tsirkka-Kemijokea vasten. Tässä myös onnistuttiin kohtuullisen hyvin, onnetonta Laiston suon taistelua lukuun ottamatta, mutta siitä ei pataljoonaa voida syyllistää. Vihollista oli Tsirkka-Kemijoen var-

rella arvion mukaan noin 2400 miestä, eli vajaa rykmentti. Näistä 400 -500 rajavartiomiehiä, jotka pitivät kouluttamattomat täydennysmiehet kurissa ja mukana taistelussa. Vihollisen kokemista tappioista ei ole taistelukertomuksissa arvioita, koska se oli pääosin haudannut kaatuneensa ja korjannut haavoittuneet maastosta. JR 31 sai taistelun aikana 60 vankia. Pataljoonan tappiot Tsirkka-Kemin – Ontrosenvaaran suunnalla: Kaatuneita 15 ja 26 haavoittunutta.

14.D:n tappiot hyökkäyksessä olivat kovat: Kaatuneita 175, kadonneita 8 ja haavoittuneita 452 miestä. 15.8. kello 20.00 palasi kaksi joukkuetta 9.Komppanian vahvuuteen. Joukkueet olivat olleet alistettuna 23.6.1941 alkaen aluksi Erillinen Osasto Miinoalle, sitten Osasto Kekkoselle ja lopuksi Osasto Seitamolle Miinoa -Luvajärvi-Kiimasjärvi-Ontrosenvaara suunnalla.

Leirialueella vieraili ensimmäinen viihdytyskiertue. Esiintyjät Martta Kontula, sotasokea vänrikki Keto Turre-koiransa kanssa ja Uno Laakso. Lisäksi ohjelmassa oli haitarinsoittoa ja torvisoittokunnan esitys. Pojat lähettivät radion välityksellä terveisiä kotiin. 15.8. – 3.9. Pataljoona pääosin levossa majoitusalueellaan. 4.9. siirryttiin uuteen majoituspaikkaan Akanjärven lounaispuolelle, järven ja Rukajärvelle johtavan maantien väli- maastoon.

RUKA VAARAN JA RUKAJÄRVEN TAISTELUT

Pataljoona siirtyi 6.9. marsien vain käsketty välttämätön varustus mukanaan Vehkalammen maastoon.

Matkalla ruokailu pisteessä 52. Pataljoona alistettiin JR 52:lle ja se ilmoitettiin rykmentin komentajalle eversti Rauniolle kello 15.00, pisteessä 1. Eversti Raunio antoi pataljoonalle käskyn: Pataljoonat Kumlin I/JR 52 ja Ahi III/JR 52 hyökkäivät tien Rukajärven eteläpää-Rukavaara suunnassa pohjoiseen. Pataljoona Kumlin oikealla tien varrella ja Pataljoona Ahi vasemmalla, ovat saavuttaneet Vehkalammesta koilliseen 900 metriä olevan lammen. Vahvennuttulla komppania Jaatisella, pisteessä 177.5 on rinta- ma etelään, se varmistaa pataljoonien selustaa.

III/JR 31 etenee tästä tielle, joka johtaa pisteestä 132.0 luoteeseen Matkalammen itäpuolelle. Hyökkää pohjoiseen kaistalla, jonka oikea raja on Rukajärvi ja vasen raja Matkapuro -metsälinja, joka Matkalammen kohdalta johtaa pohjoiseen. Tavoitteena maantie Ontrosenvaara -Rukajärvi. Pataljoonalle alistetaan Kevyt krh-joukkue JR 31:n kranatinheitin komppaniasta. 6.9.1941 kello 16.35 alkoi eteneminen käskyn mukaisesti. Kello 19.25 saatiin yhteys pohjoiseen hyökkäävään I/JR 52:een, pataljoona Kumliniin.

Krh-joukkue ja kk-komppania olivat jääneet vaikeassa maastossa huomattavasti jälkeen. Kello 20.10 lähti pataljoona eteneminen pisteestä 132.0 luoteeseen johtavalle tielle. 22.10 pataljoonan edettyä 300 metriä saatiin kosketus viholliseen. Viholliselta tuli kivääriltä. Maasto kumpuilevaa, vanhaa paloaluetta, jota vihollisen oli hyvä puolustaa. Pimeyden ja sumun vuoksi ei hyökkäystä voitu jatkaa. Kaivauduttiin

asemiin. Jääkärijoukkue käskettiin varmistamaan Rukajärven rantaa, ettei järven yli voida tuoda apuvoimia. 7.9. kello 04.00 JR 52 komentajan käsky hyökkäyksen jatkamisesta. Luvattu tykistön tulenjohtue ei ollut saapunut ja 7.K:n hyökkäyksessä ilman tykistön tulitukea kaatui 4 ja haavoittui 12 miestä. Hyökkäys ei edennyt.

Päivän valjettua todettiin vastassa olevan vankkoja tulikorsuja. Kello 4.50 saapui tulenjohtue, johtajana vänrikki Hanelius. Kevyt krh-joukkue oli valmiina 8.K:n kaistalla ja sai täysosuman vihollisen korsuun. Pakoon pyrkiviä tulittivat konekiväärit. Saatiin kaksi vankia. Kello 9.20 tykistö antoi luvattujen tuli-iskujen sijaan harvaan ammuttuja yksittäisammuksia, 20 minuutin aikana 16 ammusta. Hyökkäys eteni hitaasti, johtuen puutteellisesta tulivalmistelusta. 8.9. kello 03.00 ampui vihollisen tykistö erittäin kiivaasti pataljoonan komentopaikkaa ja huoltotietä. Kello 03.30 alkoi oman tykistön tulivalmistelu. Oli edelleen vaimeaa. Kello 04.00 alkoi eteneminen. Vihollinen oli tyhjentänyt asemat jättäen vain muutamia viivyttäjiä paikoilleen. Noin kilometri ennen maantietä tavattiin korsukylä, joka oli hetki sitten tyhjennetty. Kuppeihin oli jäänyt lämmin tee juomatta.

Kello 10.45 saavuttivat 7. ja 8.K maantien, samalla saatiin yhteys pohjoisesta hyökänneeseen JR 10 joukkoihin. Vihollinen oli vetäytynyt Rukajärven suuntaan. Kello 10.50 järjestettiin tarvittava varmistus ja miehistä lepoon. Tappiot 6-8.9. hyökkäyksessä: kaatuneita 6 ja haavoittuneita 27 miestä. Vankeja saatiin 14, moni vangeista oli humalassa,

Rukajärven valtausparatissa paltomolainen Samppa Kempainen kiipeää lipputankoon selvittämään lippunaruun

vodkapullo kädessään. Vihollisen tappiot kaatuneina 40 – 50 miestä. Marssittiin kello 18.40 mennessä uuteen majoituspaikkaan pisteen 177.5 länsipuolelle.

Marssia jatkettiin 10.9. kello 12.00 Rukajärven eteläpäähän, jossa asemat vaihdettiin I/JR 31:n kanssa kello 14-16. Vihollinen oli asettunut puolustukseen Rukajärven eteläpään vesistölinjan varustettuihin asemiin. Etulinjassa JR 31:tä vastassa oli vihollisen Vuoristorykmentti 3. Ontajärven tien suunnassa varustettuja asemia oli laajalla alueella tien suunnassa etelään.

Rukajärven taistelu jatkui 11.9. pataljoonan osalta hyökkäyksellä Rukajärvi-Ontajärvi tien lounaispuolella, tavoitteena metsäkannas pisteen 170.2 maasto. Taistelu alkoi tykistön ja kranaatinheittimistön voimakkaalla keskityksellä kello 03.10. Muutama tuli-isku osui 7.Komppanian asemiin aiheuttanen tappioita, yksi mies kaatui.

Kello 04.00 alkoi hyökkä-

ys. Vastassa oli kymmenkunta vihollisen tulikorsua, josta saatiin vastaan kiivasta jalkaväkiaseiden tulitusta. Eteenpäin päästiin vain vähän, noin 100 metriä. 8.Komppanias-ta kaatui heti 3 miestä. Koko päivä käytiin kiivasta taistelua jalkaväkiaseiden tykistökeskityksien voimalla. Eteenpäin ei päästy. Kello 9.15 tulleen tiedustelutiedon mukaan JR 31:tä vastassa on rajavartiopataljoonia, Vuoristorykmentti 3 on Rukajärven itäpuolella.

Kello 17.02 Pataljoona pääsi 6.K:n voimin vyöryttämään suon reunaa pohjoiseen, jolloin vihollinen saatiin melkein mottiin. Rukajärven suunnasta eteni III/JR 10 joukkoja, mutta yhteyttä näihin ei yön pimeydessä saatu. Vain aava suo jäi mottirenkaasta pois. Läpi yön käytiin tulitaistelua. Vangit olivat kertoneet, että yöllä yritetään irtautumista.

12.9. Kello 05.00 alkoi eteneminen, vastusta ei ollut. Vastustaja on livittänyt idässä olevan avoi-

men suon kautta lavoitettua huoltotietä pitkin Rukajärvi-Ontajärven tielle ja siitä etelään. Hyökkäys lopettiin kello 10.00.

Vihollisen tappioiksi Rukavaaran ja Rukajärven taistelussa laskettiin noin 900 kaatunutta, vankeja saatiin 160. Siperialaisesta pataljoonasta, joka teki raivokkaita vastahyökkäyksiä Matkalammen maastossa JR 52:n pataljoonia vastaan ja mahdollisti JR 337 irrottautumisen taistelusta, palasi vankitiedon mukaan Rukajärvelle vain noin 300 miestä. Pataljoonan tappiot taistelussa 10.-12.9. kaatuneita 4 ja haavoittuneita 9 miestä. 14.D:n tappiot taistelussa olivat: Kaatuneita 148, kadonneita 16 ja haavoittuneita 412 miestä. Kello 13.00 – 17.10 marssi pataljoona uudelle majoitusalueelle Vansjärven kaakkoispuolelle.

13.9.1941 kello 9.00-11.00 pataljoona osallistui Rukajärven valtausparaatiin. Paraatijoukot ilmoitti eversti Raappanalle JR 31:n komentaja, everstiluutnantti F. Ilomäki. Paraatin mieleenpainuvien tapahtumien joukko-osasto II/JR 31) kiipeäminen reisimällä pitkään lipputankoon selvittämään sotkeutuneet lippunaru. Menestystä ja voittoja tuonut, mutta uhreja vaatinut hyökkäysvaihe oli päättynyt JR 31:n III Pataljoonan osalta. Alkoi asemasotavaihe.

Lähteet:
Oksanen – Komulainen Raappanan tiedustelijat, Digitaaliarkisto: JR 31 ja III/JR 31 ja sen komppanioiden sotapäiväkirjat, Kansallisarkisto: I/JR 10 taistelukertomus Ontrosenvaaran taistelusta, JR 10, JR 31 ja 52 taistelukertomukset Omelian, Ontrosenvaaran ja Rukajärven taisteluista.

SRA, Sovellettua reserviläisammuntaa Kainuussa

Teksti ja kuvat: Jyrki Pesonen

Sovellettu reserviläisammunta on "Vapaaehtoisten maanpuolustusjärjestöjen jäsenille tarkoitettua toiminnallista ja turvallista aseenkäsittely- ja ampumataittoa sekä aseiden käyttöä kehittävää ja mittaavaa urheiluammuntaa." Laji korostaa erityisesti turvallisuutta: osallistuminen vaatii hyväksytyä kokeen suorittamisen, reserviläisyhdistyksen jäsenyyden ja asianmukaisen vakuutusturvan.

Lajissa kilpaillaan yleisesti kahdella eri asetyypillä, itselataavalla kiväärillä ja pistoolilla. Säännöt tuntevat myös haulikon ja ta-kiväärin joita voi nähdä kilpailuissa käytettävän hiukan harvemmin. Kalustolle on ominaista että se myötäilee maanpuolustuksellisen toiminnan elementtejä, olkoonkin että SRA on aidosti urheiluammunnan laji.

Säännöt kuvaavat kivääriä seuraavasti: "Voitava kiinnittää vähintään 20 patruunan lipas. Käyttää keskisytytyspatruunaa. On kivääri, pistoolikarbiini tai muu ase, jossa on kiinteä tai rastisuorituksen ajaksi kiinnitettävä olkatuki. Luokat: vakio & avoin." Suosituimpia käytettyjä kiväärityyppejä ovat ns. "Arskat" eli AR-15 -pohjaiset .223REM-kaliiberia ampuvat kiväärit, ja kotimaisen puolustusvoimien hengessä ak-pohjaiset 7.62x39 -kaliiberiset reserviläiskiväärit. Aselain

mukaan tällöin on kyseessä TT3 (itse-lataava kertatuli) ja nykyisin mukaan monesti vielä "Eriyisen vaarallinen ampuma-ase" koska rastisuoritus monesti vaatii normaalikokoisten, yli 20 patruunaa syövien latauslaitteiden eli lippaiden käyttöä. Kiväärille on myös tehovaatimus, voimakertoimen on oltava yli 2450 (luodin paino grammoina kertaa luodin lähtönopeus metreinä sekunnissa).

Kilpailuissa kiväärin painoarvon tulee olla suurin, käytännössä tämä tarkoittaa joko useampaa rastia tai useampia laukauksia kiväärillä.

Pistooliksi käy "Kaliiberiltään vähintään 9 mm olkatueton pistooli tai revolveri. Sarjavalmisteinen, perusvarustuksessa oleva ase." Tällä korostetaan aseennäköisyyttä ja säännöksellä on kytkentä lajin alkuaikoihin jolloin kytkentä maanpuolustukselliseen toimintaan oli merkittävästi läheisempi. Pistoolin painoarvo tulee heti toisena kiväärin jälkeen.

Haulikko taas on sääntöjen mukaan "Mikä tahansa haulikko" ja TA-kivääriä on kuvattu että se on "Kivääri. Yhden miehen kannettavissa oleva ase".

Kilpailuissa maalitauluina käytetään yleisimmin ns. SRA-tauluja joissa on rajattuna A, B, C ja D alueet. Näistä saa pisteitä vastaavasti 5, 4, 4, ja 2 pistettä. Lopullinen pisteytys määrittyy jakamalla saadut pisteet suorituk-

seen käytetyllä ajalla. Tämä mittaa hyvin ampujan kykyä toimia aidossa tilanteessa tehokkaasti. Kokemuksen perusteella on tärkeää osua ja vasta sitten juosta kovaa. Sanonta kuuluu että huteja kun ei juoksemalla kukaan saa kiinni. Turvallisuutta mitataan kilpailuissa konkreettisesti siten että turvallisuutta vaarantava virhe aiheuttaa välittömän hylkäyksen kilpailusta.

Tyypillinen kilpailu sisältää 1-5 rastia 2-3 asetyypillä. Isommissa alueellisissa kilpailuissa ja varsinkin kansallisissa kilpailuissa rasteja voi olla toista-kymmentä.

Kainuu on maantieteellisesti poikkeuksellisen suuri ja harvaan asuttu alue jossa metsästyksellä on aina ollut vankka harrastajakunta. Reserviläistoiminnalle voisi näin otaksua hedelmällistä maaperää ja vilkasta ammuttoimintaa, mutta huhujen mukaan aselainsäädäntö olisi syyttä karkoittanut uusien harrastajien uteliaisuutta lähteä lajiin mukaan.

Toiminnallista ammuntaa sen eri muodoissaan on Kainuussa kuitenkin harrastettu ihan maailmanmestaruustasolla aktiivisin sukupolvi välillä vaihtuen. SRA on viime vuosina pyrkinyt nostamaan päätään ja lajin tapahtumia on saatu aikaiseksi useammalla paikkakunnalla.

PaltaSRA järjestetään tulevana kesänä jo kolmatta kertaa, Puolangalla on ammuttu joka kesä omat kisat ja tulevalle vuodelle kaavaillaan kisoja myös ainakin Kuhmoon, Otanmäkeen ja Kajaaniin. Vuoden aloittaa minikilpailu PaltaBrutality joka ammuttu erittäin lumisissa olosuhteissa ja hikisissä merkeissä tammi-helmikuussa.

Kaiken tämän kehittämisen tueksi on hiljalle kehitetty Kainuulle SRA-strategiaa jonka tarkoituksena on juurruttaa lajille uusia harrastajia ja mahdollistaa vanhojen konkarien kykyjen hyödyntäminen siten että Kainuu pidetään toiminnallisen ammunnan kartalla myös kansallisella tasolla. Suunniteltu KainuuCUP joka sisältää useamman kilpailun Kainuun alueella on tarkoitus toimia karsintoina SM-kilpailuihin valittavan Kainuun joukkueen määrittäjänä. Kainuulla kun on kiintiö johon mahtuu viisi ampujaa. Näistä nimellisesti kolme on Kainuun Reserviläispiirillä ja kaksi Kainuun Reserviupseeriipiirillä. Säännöt mahdollistavat liikkumavaran siten että mikäli jompikumpi piiri ei saa tarpeeksi ampujia, voi toinen piiri asettaa vastaavasti useamman jotta täysi joukkue saadaan matkaan.

Strategian kärjeksi on asetettu "Hyvän ampuma-asekulttuurin vaaliminen ja reserviläistoiminnan aktivointi". Tavoitteena on että aikavälillä 2022-2025 saavutetaan tila jolloin Kainuussa järjestetään kuusi kilpailua vuodessa (KainuuCUP), jokaisessa kilpailussa on keskimäärin yli kymmenen osallistujaa ja jokaiseen SM-kisaan saadaan täysi joukkue.

Strategiaa tukee MPK järjestämällä omansa koulutuksenaan yhden teoriakurssin vuodessa ja sen jatkona käytännön harjoituksia ennen varsinaista turvallisen ampujan koetta. Arvokasta tässä on se että näin ne aloittelijat joilla omaa kalustoa ei vielä ole pääsevät MPK:n aseilla harjoittelemaan turvallisessa ja ohjatussa ympäristössä kustannustehokkaasti.

MPK:n kurssien lisäksi maakunnan SRA-kouluttajat pitävät aina tarvittaessa suunnattuja kurseja esim. reserviläisyhdistysten tarpeeseen. Näin on toimittu tänä talvena jo yhden Kainuulaisen yhdistyksen tarpeesta.

Kouluttajat tekevät tätä "rakkautesta lajiin" joten kustannuksia ei synny ja kynnyks lajiin pääsemisessä pidetään yhdistysten jäsenille matalana

Mikäli tunnet kiinnostusta asiaan ja olitpa konkari tai täysin harjaantumaton, ota yhteys allekirjoittaneeseen (sra.kainuu@jyge.net). Erityisesti mikäli sinulla on SRA-tuomari tai -kouluttajapätevyys niin ilmoita itsesi. Tavoite on aktivoida ja kerätä Kainuulaisia harrastajia yhteen ja etenkin kartoittaa maakunnan ampumaratojen soveltuvuus SRA-toimintaan. Esimerkkinä vaikkapa näytöskilpailujen järjestäminen yhdistyksen pyynnöstä jäsenhankinnan aktivoimiseksi.

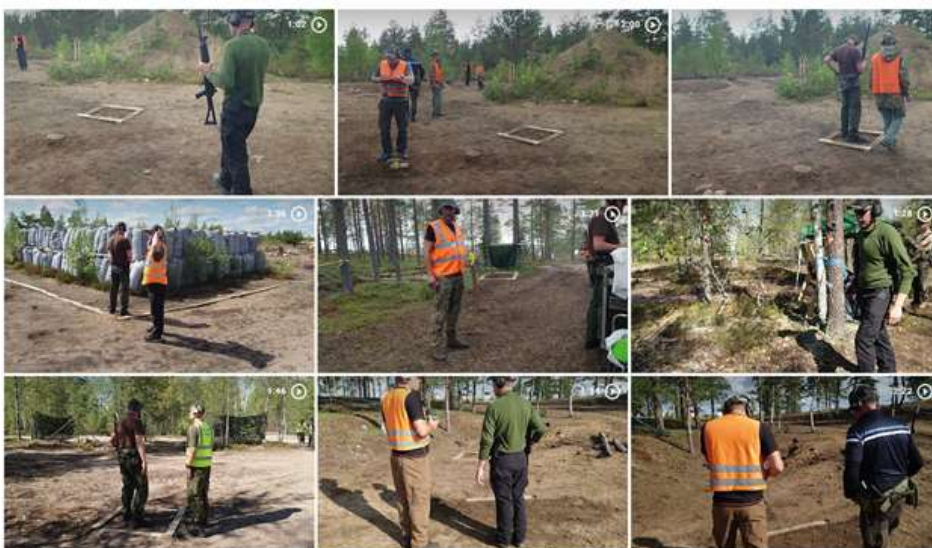

Tätä kirjoitettaessa Kainuun piirin SRA-vuosisuunnittelutilaisuus on suunniteltu pidettäväksi torstaina 2.12.2021 klo 18 alkaen osoitteessa Lankkukuja 3, Kajaani (Kustinkulma/Raute Oyj). Lisätietoja saat KainuuSRA Signal-listalta jonne pääsee mukaan ottamalla yhteyden allekirjoittaneeseen.

Tervetuloa mukaan!

"Onko ampuja valmis... HUOMIO!"

Kirjoittaja on SRA-tuomari, MPK:n Kajaanin koulutus- ja tukiyksikön sitoutunut ammunnan kouluttaja, poliisin hyväksymä ampuma-asekouluttaja sekä SRA 2021 SM-kisojen 209:ksi paras.

Arvokas valokuvakokoelma Rukajärven suunnalta Rukajärven suunnan historiayhdistykselle sotahistorialliseen käyttöön

Teksti: Ari Komulainen

Kuva: Tapio Kolehmainen

Teppo Salo lahjoitti keväällä 2021 vaimonsa isoisan, lääkintämajuri Arvi Tapio Kolehmaisen (käytti etunimenä toista nimeään Tapio) Rukajärven suunnalta kuvaamat valokuvat sotahistorialliseen käyttöön ja on luovutettu 24.10.2021 Rukajärven suunnan historiayhdistykselle.

Arvi Tapio Kolehmainen oli lääkäritoimensa lisäksi erinomainen valokuvaaja! Näin on saatu lisää kuvamateriaalia korpisodan taipaleesta yleisten kuva-arkistojen tarjonnan lisäksi.

Kuvia on yhteensä 360 ja erittäin arvokkaan kokoelmasta tekee sen, että 264 niistä on kirjoitettu tekstiä kuvan taakse. Näin siis tiedetään, mistä kun on ja ketä siinä esiintyy, jos ne ovat tekstiin kirjoitettu.

Kuvien digitoinnin suoritti Ari Komulainen ja häneltä meni tähän kaikkine työvaiheineen parin viikon työpanos. Kuvamateriaali on nyt RSHY:n käyttössä ja sitä esitellään yhdistyksen nettisivuilla ja myös Rukajärven suunnan sotahistoriallisella Facebook-sivustolla.

LÄÄKINTÄMAJURI ARVI TAPIO KOLEHMAISEN VAIHERIKAS SOTATIE

Pielavedeltä kotoisin ollut lääketieteen opiskelija Arvi Tapio Kolehmainen, s. 24.1.1910 – k. 3.10.1988 suoritti varusmiespalveluksen Uudenmaan Rykmentissä (UR) 1.6.1930-31.8.1931 ja kotiutui vänrikkinä. RUK:n hän suoritti jalkaväen yleisellä linjalla.

Valmistuttuaan lääketieteen kandidaatiksi Arvi komennettiin reservin kertausharjoituksiin 2.-31.8.1935 (30 pv) Uttiin, missä sai koulutuksen pataljoonan lääkäriksi.

Talvisodassa Arvi Kolehmainen toimi aluksi lääkärinä 27.Sotasairaalassa

ajalla 14.10.-15.12.1939, seuraavana 24.Lääkintä Osaston päällikkönä (9.Divisioona) ajalla 16.12.1939-9.5.1940 ja ennen lomautusta toistaiseksi PST-koulutuskeskuksen lääkärinä ajalla 10.5.-3.8.1940.

Osanotto taisteluihin: Kuhmon rintamalla.

Jatkosodassa Tapio Kolehmainen toimi Rukajärven suunnalla pääosin pataljoonien lääkärinä. Vuosina 1942, 1943 ja 1944 on hänelle myönnetty työlomaa.

18.6.1941-1.6.1942 III/JR 31 pataljoonan lääkäri

2.6.1942-17.9.1942 työloma

18.9.1941-2.6.1943 III/JR 31 pataljoonan lääkäri

3.6.1943-8.9.1943 työloma

9.9.1943-28.1.1944 III/JR 52 pataljoonan lääkäri

29.1.1944-1.3.1944 E/JR 10 lääkäri

2.3.1944-31.5.1944 työloma

1.6.1944-12.8.1944 Er.P 7 pataljoonan lääkäri

13.8.1944-5.10.1944 Sotasairaala potilas

6.10.1944-13.11.1944 Er.P 7 pataljoonan lääkäri

14.11.1944 Kotiutettu

Osanotto taisteluihin 1941-1943: Pläkkäjä, Omelia, Tsirkka-Kemijoen sivustavarmistus. 1944: Rukajärven ja Klyyssinvaaran suunnat.

Ylennykset:

23.9.1931 Vänrikki

6.12.1939 Lääkintälutnantti

22.12.1941 Lääkintäkapteeni

6.12.1968 Lääkintämajuri

Huomattavat kunniamerkit:

22.6.1940 VR 4

23.10.1941 VR 3

Sodan jälkeen Tapio Kolehmainen toimi vuodet 1947 – 1973 Liperin kunnan- ja terveyskeskuslääkärinä. Eläköidyttyään muutti Espooseen.

MAANPUOLUSTUSKOULUTUS
FÖRSVARSBILDNING

KIRJAUDU

Mikä on MPK? Koulutuspaikat ▾ Ajankohtaista Muu toiminta ▾ Koulutuskalenteri Yhteystiedot

KOULUTUSKALENTERI

Kurssisuunnittelu 2022 Kajaani	1.12.2021
Asetekniikka ja asehuolto Oulu	2.12.2021
Pistooliammunta 1 Oulu	4.12.2021
Oulun koulutuspaikan koulutuksen suunnittelutilaisuus Oulu	8.12.2021
MPK:n vuosipäivän vietto Kajaani	10.12.2021
Kivääriammunta naisille (KIV1-KIV4) Kajaani	11.12.2021
MPK:n vuosijuhla Oulu Oulu	11.12.2021
Sisäampumasimulaattori (SAS) kertauskurssi Kajaani	12.12.2021
Naisten pistooliammunta (SAS+PIST1-2) Kajaani	8.1.2022
Maanpuolustus ja lainsäädäntö Kajaani	15.1.2022 - 16.1.2022
Kouluttajakurssi (MPK K1) Oulu	22.1.2022 - 23.1.2022
Kouluttajakurssi (MPK K1) Kajaani	22.1.2022 - 23.1.2022
Sotilaspoliisi 1 (SPOL PK 1) Kajaani	4.2.2022 - 6.2.2022
Kouluttajakurssi (MPK K1 naisille) Oulu	5.2.2022 - 6.2.2022
Reserviläisjohtaja 1 osa 1 Oulu	5.2.2022 - 6.2.2022
Reserviläisjohtaja 1, osa 1 Kajaani	19.2.2022 - 20.2.2022
Reserviläisjohtaja 1, osa 2 Kajaani	19.3.2022 - 20.3.2022
Reserviläisjohtaja 1 osa 2 Oulu	26.3.2022 - 27.3.2022
Ajolupakoulutus (puolustusvoimien B-ajolupa) MPK:n sitoutuneille sekä maanpuolustustehtävissä toimiville Oulu	2.4.2022

Piirilehtityötä Kainuussa 60 vuotta

Teksti : Ossi Laine

Kuvat: Kainuun Reserviläispiirin arkisto

Kainuun Reservipiirien julkaiseman tiedotuslehden Viestikapulan syntysanat lausuttiin kesäkuussa 1960 piirien yhteistyötoimikunnan kokouksessa. Reserviupseerit ja -aliupseerit olivat kaivanneet omaa tiedotuslehteä jo jonkin aikaa. Hanke oli kuitenkin siirtynyt pienen painosmäärän kustannusten vuoksi.

Kainuun Reservialiupseeripiirin perustamisen jälkeen piirilehtihanke lähti etenemään ja vasta perustettu piirien yhteistyötoimikunta ryhtyi asiaa valmistelemaan. Pienien synnytysvaikeuksien jälkeen päästiin viimein lehden julkaisuun loppuvuodesta 1960.

Kolmesta nimiehdotuksesta valittiin nimeksi Viestikapula. Näin lehti on tullut järjestölehdelle kunnioitettavaan 60 vuoden ikään.

Lehti on ilmestynyt historian aikana 1-6 kertaa vuodessa. Lehti ilmestyy nyt pelkästään sähköisenä, kuitenkin tästä juhlalehdestä otetaan pieni painos. Aiemmin painettu lehti ilmestyi mm. maakunnallisen maanpuolustusjuhlan aikoihin ja jaettiin maakuntalehden välissä kaikkialle Kainuuseen.

On luonnollista, että lehden historiassa on ollut myös vaikeampia aikoja. Ilmoitustulojen ehtyminen, painatus- ja jakelukustannusten nouseminen sekä rasitteena koettu yhdistysten ilmoitushankinta nopeutti siirtymistä sähköiseen julkaisuun. Lehti ei ilmestynyt 2010-luvun alkupuolella kahtena vuonna ollenkaan.

Jo kauan on Kainuun reserviupseerien keskuudessa kaivattu omaa tiedotuslehteä, mutta asia on viivästynyt syystä, että se pienen painosmäärän johdosta olisi painokustannuksiltaan tullut liian kalliiksi. Nyt kuitenkin kun alueellemme viime keväänä perustettiin myös Reservialiupseerien Liiton Kainuun piiri niin voitiin ajatella molempien piirien yhteistä tiedotuslehteä. Niinpä piirien yhteistoimikunta kesäkuun kokouksessaan päätti ryhtyä sanoista tekoihin ja lehti sai «gallup»-tutkimuksen perusteella kolmesta nimiehdotuksesta nimekseen «Viestikapula». Nimiperustelusta lähemmin toisaalla. Toivokaamme vain nyt kaikki lehdellemme pitkää ikää ja että se yhdyssiteenä tulee täyttämään puuttuvan aukon niin reserviupseerien kuin -aliupseerien välillä. Samalla toivon, että Kainuun reserviupseerit muistavat tätä omaa lehteämme kirjoituksillaan.

MAUNO VAHILA
Kainuun Reserviupseeripiirin puheenjohtaja

Tämän tiedotuslehden tapausta tervehdittävä vihdoinkin selvittyä synnytysvaikeuksistaan, on tyydytyksellä, sillä yhtähyvin reserviupseerit kuin reservialiupseeritkin ovat kaivanneet keskinäistä tiedotusvälinettä.

Tämä lehti pienuudestaan huolimatta on mielestäni enemmän kuin pelkkä tiedotusväline, se on samalla kiinteä yhdessä eri puolilla harvaan asutussa Kainuussa olevien aseveljien kesken. Toivomukseni olisi, että tämä lehti pystyisi luomaan ja ylläpitämään maanpuolustushenkeä, yhtähyvin nyt kuin tulevaisuudessaakin.

Lisäksi toivoisin, että tämä keskinäinen, aseveljeyteen perustuva yhteistyö, yhteisvastuun tunto kehittyisi myöskin siten, että kaikissa muissakin yhteisissä kansaamme koskevissa elinkysymyksissä voisimme olla todellisia maanpuolustajia, joille on tärkeintä isänmaamme onni ja menestys.

TOIVO IMMONEN
Kainuun Res.aliupseeripiirin puheenjohtaja

Kainuun Reservipiirien yhteystiedot

Kainuun Reserviupseeripiiri ry

Pj. Jussi Pulkkinen
88900 Kuhmo
p. 044 2581380
[jussipulkkinen52 \(at\) gmail.com](mailto:jussipulkkinen52@gmail.com)

Toiminnanjohtaja Terho Pelli
Koskitie 4 A 2 89400 Hyrynsalmi
P. 044 3522923
[terho.pelli \(at\) viesti.net](mailto:terho.pelli (at) viesti.net)

Taloudenhoitaja: Martti Minkkinen
Peiponpolku 18 L 87400 Kajaani
040 9618180
[martti.minkkinen \(at\) gmail.com](mailto:martti.minkkinen (at) gmail.com)

Hyrynsalmen Reserviupseerikerho ry

pj. Juhani Kemppainen
Kaartotie 4 A, 89400 Hyrynsalmi
p. 0400512187
[juhani.kemppainen \(at\) tutka.net](mailto:juhani.kemppainen (at) tutka.net)

Siht. Hannu Karjalainen
Poromiehentie 13 89400
Hyrynsalmi
p. 741164
[hannu.karjalainen \(at\) pp.inet.fi](mailto:hannu.karjalainen (at) pp.inet.fi)

Kajaanin Reserviupseerikerho ry

Pj. Hannu Suutari
[hannu.suutari \(at\) suni.fi](mailto:hannu.suutari (at) suni.fi)

Kuhmon Reserviupseerikerho ry

Pj. Jussi Pulkkinen
88900 Kuhmo
p. 044 2581380
[jussipulkkinen52 \(at\) gmail.com](mailto:jussipulkkinen52 (at) gmail.com)

Siht. Tero Suihko
88900 Kuhmo
[tero.suihko \(at\) kuhmo.eu](mailto:tero.suihko (at) kuhmo.eu)

Kainuun Reserviläispiiri ry

Piirin pj. Ossi Laine
Jänönpolku 4 88300 Paltamo
0400 932403
oj.laine@gmail.com

Piirin 1. varapj. Teemu Niva
Soidinkuja 3 C 21 87500 Kajaani
p.0404157679
teemu.niva@pp1.inet.fi

Piirin 2. varapj. Mika Kilpeläinen
044 7502111
Akkoniementie 36 B 10 88600 Sotkamo
mika.kilpelainen@sotkamo.fi

Toiminnanjohtaja Terho Pelli
Koskitie 4 A 2 89400 Hyrynsalmi
044 3522923
terho.pelli@viesti.net

Taloudenhoitaja Seppo Tuhkanen
Ahosenrannantie 48c 87850 Paltaniemi
p. 0400 681514
seppo.tuhkanen@netti.fi

Hyrynsalmen Reserviläiset ry

Pj. Jukka Pajala
Hyryntie 29 89400 Hyrynsalmi
0500 675599
jukka.pajala@tilip.inet.fi

Kajaanin Reserviläiset ry

Pj. Teemu Niva
Soidinkuja 3 C 21 87500 Kajaani
p.0404157679
teemu.niva@pp1.inet.fi

Kuhmon Reserviläiset ry

Pj. Heikki Pitäjämäki
0400176514
Kappelikuja 8 88900 Kuhmo
heikki.pitajamaki@hotmail.com

Paltamon Reserviupseerikerho ry

Pj. Timo Toivonen
Likolahdentie 11
88300 Paltamo
p.044 5748560 t. 040 7377886

[ts.toivonen \(at\) gmail.com](mailto:ts.toivonen(at)gmail.com)

Siht. Esko Härkönen
Uvantie 45
88300 Paltamo
p. 044 2573037
[esko.harkonen \(at\) paltamo.net](mailto:esko.harkonen(at)paltamo.net)

Puolangan Reserviupseerikerho ry

Pj. Harri Peltola
Suolijärventie 83D 89330 Suolijärvi
p 0400 214930
[harri.peltola \(at\) puolanka.net](mailto:harri.peltola(at)puolanka.net)

Siht. Juhani Palola
Variksenmarjatie 2
89200 Puolanka
p. 0400 383229
[juhani.palola \(at\) pp.inet.fi](mailto:juhani.palola(at)pp.inet.fi)

Ristijärven Reserviupseerit ry

Pj. Hannu Liljeblad
[hanski0440 \(at\) gmail.com](mailto:hanski0440(at)gmail.com)

Siht. Eero Pyykkönen
Kynnäntie 1, 88400
Ristijärvi
p. 0400 174800
[eero.pyykkonen \(at\) viesti.net](mailto:eero.pyykkonen(at)viesti.net)

Sotkamon Reserviupseerikerho ry

Pj. Jari Koivusalo
Saaritie 8
88600 Sotkamo
p. 040 596 3250
[jari.koivusalo \(at\) holidayclub.fi](mailto:jari.koivusalo(at)holidayclub.fi)

Suomussalmen Reserviupseerit ry

Pj. Mauno Heikkinen
Halsitie 6 89600 Suomussalmi
p. 0400 388024
[mauno.heikkinen \(at\) rautia.fi](mailto:mauno.heikkinen(at)rautia.fi)

Siht. Reino Korvuo
[reino.korvuo \(at\) gmail.com](mailto:reino.korvuo(at)gmail.com)

Paltamon Reserviläiset ry

Pj. Ossi Laine
Jänönpolku 4, 88300 Paltamo
0400 932403
oj.laine@gmail.com

Siht. Auvo Huovinen
Kiekkotie 1-3 as 13 88300 Paltamo
p 044 2544199
auvo.huovinen@tutka.net

Puolangan Reserviläiset ry

Pj. Heikki Ohtamaa
Kanervatie 21 F 21 87500 Kajaani
p.050 5920697
heikki.ohtamaa@elisanet.fi

Siht. Heikki Väisänen
Hillatie 14 89200 Puolanka
040 5739029
heikki.vaisanen@pp5.inet.fi

Ristijärven Reserviläiset ry

Pj. Risto Pyykkönen
p. 044 5371668
Kiviöntie 2B 88400 Ristijärvi
ristopyykkonen64@gmail.com

Ruhtinansalmen Reserviläiset ry

Pj. Hannu Kinnunen
p. 01027 23766
Kyläntie 8 89920 Ruhtinansalmi
hannu.kinnunen@osao.fi

Sotkamon Reserviläiset ry

Pj. Mika Kilpeläinen
044 7502111
Akkoniementie 36 B 10 88600 Sotkamo
mika.kilpelainen@sotkamo.fi

Varapj. Kalevi Valtanen
044 5086989
kale.valtanen@gmail.com

Suomussalmen Reserviläiset ry

Pj. Risto Matti Pyykkönen
sakaranmatti@gmail.com
0400163930

Vuolijoen Reserviläiset ry

Pj. Heikki Tuura
040 5523527
Jauhajantie 1 88200 Otanmäki
heikki.tuura@luukku.com

KAINUUN RESERVILÄIS- PIIRI